

B. 8. /a.

**A m. kir. pénzügyminiszternek
48.300/1936. IX. b. számú rendelete**

a tagosítási műszaki eljárás részleteit szabályozó végrehajtási utasítás kibocsátása tárgyában.

A 34.700/1935. I. M. számú rendelet 49. §-a alapján a m. kir. földmivelésügyi miniszterrel és a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterrel egyetértve az ehhez a rendelethez mellékelte a tagosítási műszaki eljárás részleteit szabályozó végrehajtási utasítást léptetnem életbe és elrendelem, hogy a tagosítás műszaki munkálatainál ennek az utasításnak szabályai is alkalmaztassanak.

Budapest, 1936. évi május hó 22-én.

A miniszter helyett:

Dr. Jakabb Oszkár s. k.
Államtitkár.

Melléklet a 48.300/1936. IX. b. számhoz.

**A tagosítás
műszaki végrehajtási utasítása.**

I. FEJEZET.

Az előmunkálatok.

1. A tagosítandó terület elhatárolása.

1. §.

A tagosítandó terület határvonalának előzetes bejárása alkalmával (a 34.700/1935. I. M. számú rendelet — a továbbiakban röviden R. — 88. §.) a birtokrendező mérnök az elhatárolási jegyzőkönyvben a földmivelésügyi miniszteri határozat alapján (R. 18. §.) a dűlő megnevezésével felsorolja a tagosításba bevont ingatlanok helyrajzi számait. Ha a tagosításba bevont ingatlanok helyrajzi számai egyes dűlőkben számok kihagyása nélkül folytatlagos sorrendben következnek, elég a kezdő és záró helyrajzi számot a jegyzőkönyvben feltüntetni, pl. Kertalja dűlőben a 828—972. helyrajzi számú ingatlanok.

A birtokrendező mérnök a bizalmi férfiaknak vagy az érdekelteknek a tagosításba bevonásra vagy abból kivonásra irányuló és a földmivelésügyi miniszteri határozat rendel-

kezéseitől eltérő kérelmét a helyrajzi számok felsorolásával külön jegyzőkönyvbe foglalja és ezekről az ingatlanokról átméleti vázlatot szerkeszt.

2. §.

Amennyiben a határvonal bejárása alkalmával a birtokrendező mérnök a bizalmi férfiakkal megállapítja, hogy a tagosítandó területtel tagosítás alá nem eső olyan nagyobb birtok határos, amelynek szabálytalan birtokhatára a kiosztandó új birtoktagok helyes művelését gátolja és a határvonal kiegyenesítése és szabályozása célszerűen keresztülvihető, ezt a körülményt ugyancsak külön jegyzőkönyvbe veszi. (R. 143. §.)

A szabályozás folytán kicserélés alá kerülő területet a birtokrendező mérnök úgy kezeli, mint tagosított területet, a szabályozás által érintett földrészletek többi területét pedig úgy, mint tagosításba be nem vont területet.

3. §.

A tagosítandó terület határvonalának kitűzése céljából (R. 92. §.) a birtokrendező mérnök a határvonalon vagy annak közelében a IV. rendű háromszögelési pontokból pontkapcsolással vagy sokszögeléssel alappontokat határoz meg. A szomszédos alappontok távolságát a helyes pontmeghatározás követelményeinek figyelembevételével mellett oly módon kell megállapítani, hogy a határvonal töréspontjai minél rövidebb távolságok mérésével legyenek kitűzhetők, illetve bemérhetők.

Az alappontok meghatározásánál az Állami Földmérés erre vonatkozó utasításai szerint kell eljárni.

A trigonometriai módszerekkel (háromszögelés, előmetszés, oldalmetszés és hátrametszés) meghatározott alappontok koordinátáinak kiszámítását vagy az Állami Földmérés sokszögelési utasításában előírt módon logaritmikus számítással vagy számológéppel kell elvégezni.

Az alappontok meghatározásánál az Állami Földmérés által előírt *hibahatárokat* túllépni nem szabad. A rendelet kiadásakor az előírt hibahatárok a következők:

Alsórendű háromszögelések irányméréseinek tájékozásánál a középtájékozástól való eltérés megengedett lineáris mértéke 0,20 m.

Két vagy több háromszögből számított alsórendű háromszögelési pontok koordinátáinak különbségéből számított átfogó ($\sqrt{\Delta y^2 + \Delta x^2}$) megengedett legnagyobb értéke 0,20 m.

A kettősen tájékozott sokszög vonal szög záróhibájának megengedett legnagyobb értéke ívmásodpercekben, külső területen:

$$\Delta \varphi = 50'' \sqrt{n}$$

ahol n a törésszögek számát jelenti.

Pl.

$$n = 3 \quad 4 \quad 5 \quad 6 \quad 7 \quad 8 \quad 9 \quad 10 \\ \Delta \varphi = 86'' \quad 100'' \quad 112'' \quad 122'' \quad 133'' \quad 141'' \quad 150'' \quad 158''$$

Községek belterületén a megengedett szögzáróhiba $30'' \sqrt{n}$, városokban $20'' \sqrt{n}$.

A sokszög vonalak és mérési vonalak vonalas hosszáróhibájának megengedett legnagyobb értékét külső területeken méterekben a következő kifejezés adja:

$$d = \sqrt{(0,0005L)^2 + 0,00015625 L}$$

ahol L a vonal hosszát jelenti méterekben kifejezve.

A kifejezés az egyes távolságokra az alábbi hibahatárokat adja

L	d
100 m	0,14 m
200	0,20
400	0,32
600	0,43
800	0,53
1000	0,64
1200	0,74

Községek belső területén ezeknek a hibahatároknak a 60%-a, városokban 35%-a van megengedve.

4. §.

A birtokrendező mérnök a tagositandó terület határvonalának közelében meghatározott alappontokat a térképpapíros méretváltozásának figyelembevételével az alaptérképen feltünteti, a határvonal töréspontjainak az alappontokra vonatkozó olyan méreteit, — legcélszerűbben derékszögű koordinátáit — melyek alapján azok a helyszínen kitűzhetők, az alaptérképről lemeri és ezeket a méreteket a helyszínen kitűzi.

Szükség esetén az állami 22. földmérési felügyelőség az állami földmérési térképtártól kikéri az eredeti földmérési térképet és az elhatárolás tartamára ezt bocsátja a birtokrendező mérnök rendelkezésére. A birtokrendező mérnök az eredeti térképnek sértetlen állapotban visszaszolgáltatásáért teljes felelősséggel tartozik.

Sok esetben a tagosítás kiosztási munkálatait, a tervezési és kiosztási térképet az országos felmérés megfelelő hengervetületi rendszerében kell szerkeszteni, az alaptérkép pedig vetítés nélkül vagy sztereografikus vetületben készült. Ilyen esetben a háromszögelő hivatal a felsőrendű és IV. rendű háromszögelési pontok koordinátáit mindkét vetületi rendszerben megadja. A birtokrendező mérnök az általa meghatározott alappontok koordinátáit a hengervetületi rendszerben számítja és ezeket a két rendszerbeli koordináták különbségével megjavítja. Mindegyik alappont koordinátáit a hozzá legközelebb eső IV. rendű háromszögelési pontok két rendszerbeli koordinátáinak különbségével, illetve azok középértékével kell megjavítani.

Ha pl. sokszögpont megközelítőleg két IV. rendű háromszögelési pont összekötő egyenesébe esik, koordinátáit e két pont koordináta-eltéréseinek középértékével kell megjavítani, vagy ha V. rendű háromszögelési pont megközelítőleg három IV. rendű pont által megadott háromszög súlypontjába esik, koordinátáit a három pont koordináta-eltéréseinek középértékével kell megjavítani. Az alaptérképen a pontokat az ilyen módon javított koordinátákkal kell feltüntetni.

A háromszögelő hivatal a IV. rendű háromszögelési alappontok régi vetületi rendszerre vonatkozó koordinátáit helyett megadhatja a régi rendszerben az új rendszerű térképszelvénylapok sarokpontjainak koordinátáit. Ez esetben a birtokrendező mérnök a régi szelvénytáblák gondos megvizsgálásával az alaptérképen ezeket tünteti fel és ezek által megadott hálózat alapján térképezi az alappontokat és mérési eredményeket.

Ha az eredeti vagy az alaptérképről lemerített adatok alapján kitűzött határvonal a természetben található határvonallal összeesik, vagy azzal a térképről való méreteltéréssel pontosságának határán belül, vagyis 0,6 méreten belül egyezik, a birtokrendező mérnök a természetben található határvonalat jelöli meg az előírt módon (R. 92. §.).

Ha a kitűzött és a természetben található határvonal között nagyobb eltérés mutatkozik, annak okát meg kell állapítani.

Meg kell vizsgálni, hogy az eltérést nem felmérési hiba okozza-e, mely esetben ennek kiigazításáról az állami mérnök a vonatkozó szabályok értelmében gondoskodik.

Amikor a térképről kitűzött határvonal a helyszínen található határvonaltól eltér ugyan, de ez utóbbi jellegzetes, pl. régi árok, fasor, élő sövény vagy kőfal, annak fenntartása tehát a jövőre nézve is célszerűnek látszik és a szomszédos ingatlanok birtokosai ingátlanaikat már

hosszabb idő óta e szerint békésen birtokolják, a természetben található határvonalat kell kitűzni, bemérni és az alaptérképen feltüntetni.

Amennyiben a határvonal nem ilyen jellegzetes és megállapítást nyer, hogy a tagosítandó területtel határos, de tagosítás alá nem eső ingatlan tulajdonosa nagyobb területet elfoglalt, lehetőleg az alaptérképen feltüntetett eredeti határvonalat kell kitűzni. Ha a tagosítás alá nem eső szomszédos ingatlan tulajdonosa a határvonal ilyen megváltoztatásához nem járul hozzá, vagy ha a terület visszaadása a tulajdonos lényeges károsodásával jár (pl. gyümölcsfákkal vagy szőlővel van beültetve) és a tulajdonosnak tagosításba bevont ingatlana is van, a becsléskor az elfoglalt terület minőségi osztályát is meg kell állapítani és a tulajdonos tagosításba bevont ingatlanainak becsértékéből az elfoglalt terület becsértékének levonását kell javaslatba hozni. Ha ellenben az elfoglalt terület tulajdonosának tagosításba bevont ingatlana nincs, a törvényszék döntése az irányadó.

Különös gondot kell fordítani a községi és közbirtokossági ingatlanok határvonalainak kitűzésére.

A határvonal kitűzésénél az ingatlanok célszerűbb művelésének lehetővé tétele végett a törések számát a lehetőség szerint csökkenteni kell és ezért a kisebb töréseket területi kiegyenlítéssel meg kell szüntetni, ha ezáltal a tagosítás alá nem eső szomszédos ingatlanok tulajdonosait károsodás nem éri, illetve ha a határvonal kiegyenlítéséhez hozzájárulnak.

Az elhatárolás befejezése után a birtokrendező mérnök a tagosítás által érintett minden dűlőnek tagosításba bevont és abból kivont összes területét jegyzékben állítja össze, melyet az elhatárolási jegyzőkönyvhöz csatol.

5. §.

A tagosítandó terület határvonalának községi határral összeeső szakaszát az állami mérnök tűzi ki és az esetleges kisebb változásokat mindkét község munkarészein átvezeti (R. 92. §. második bekezdés), de a kitűzéshez szükséges alappontokat a birtokrendező mérnök határozza meg.

A határvonal kitűzéséhez és a birtokrendező mérnök által végrehajtott elhatárolás felülvizsgálatához az állami mérnök a földmérési térképtárból kikéri az eredeti földmérési térképeket.

Ha a tagosítás alá nem eső földrésztetek területe a határvonal változása vagy szabályozása miatt megváltozik, vagy e határvonal egyes földrészteteket átvág, a területváltozásoknak a földmérési, földadókataszteri munkálalatokban és a telekkönyvben mérnöki nyilván-

tartás útján való érvényesítése céljából az állami mérnök a változott határvonalat az illetékes földmérési felügyelőség nyilvántartási térképén feltünteti, a változott földrésztetek területszámítását a birtokváltozási jegyzékben elvégzi és a kiigazított munkálatokat további eljárás végett visszaküldi az illetékes földmérési felügyelőségnek, mely a változásoknak telekkönyvben és földadókataszterben érvényesítéséről azonnal intézkedik.

2. Közutak, vasutak, csatornák és erdők kitűzése.

6. §.

A tagosításba bevont területen áthaladó állami és törvényhatósági kezelés alatt álló közutak határvonalainak töréspontjait az utfenntartó hatóság a törvényszék megkeresésében (R. 69. §.) megállapított határidőig kitűzi, vagy a régebben történt kitűzés felülvizsgálatát végrehajtja, nehogy a kitűzés hiánya a tagosítás műszaki munkálatainak előhaladását gátolja.

A törzskönyvezett közutak kitűzése a törzskönyvi adatok alapján történik. Ebből a célból a törzskönyvezéskor rendszerint a föld alatt kövel állandósított sokszögpontokat az utfenntartó hatóság feltárja és a gondosan kitűzött sokszögoldalakról derékszögű koordinátaméréssel bemért uthatárpontokat kitűzi és a közutak határvonalainak töréspontjait, ha az még meg nem történt, a 939/1931. K. M. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében 14×14 cm keresztmetszetű és 70 cm hosszú kövekkel jelöli meg. A kövek helyzetének biztosítása végett célszerű azok alá keresztvesséssel megjelölt féltéglából álló földalatti biztosító jelzést elhelyezni.

Az utfenntartó hatóság ellenőrzi, hogy a kitűzési adatokból számított és az ut törzskönyvében feltüntetett területek egyeznek-e. Eltérés esetén vagy az ut határvonalának kitűzését megfelelően helyesbíti, vagy a törzskönyvben feltüntetett területet kiigazítja s erről a budapesti állami 22. földmérési felügyelőséget értesíti.

7. §.

Ha a régi törzskönyvek sokszögpontjai az országos alapponthálózatba nincsenek bekapcsolva, a birtokrendező mérnök a bekapcsolást elvégzi, az alappontokat és uthatárpontokat a törzskönyvi, illetve az utfenntartó hatóság által rendelkezésre bocsátott kitűzési adatok alapján az alaptérképen feltünteti, a törzskönyvezetlen közutakat pedig az utfenntartó hatóság kitűzése és az Állami Földmérés szabályai szerint beméri és térképezi.

Amikor törzskönyvezés után történt utatépítések miatt a helyszíni állapot nem egyezik a törzskönyvben feltüntetett állapottal, a közutat az utfenntartó hatóság kitűzése szerint kell bemérni.

8. §.

Ha a tagosítandó területet közforgalmu *vasuti vonal* érinti, a vasutigazgatóság a vasuti területek kitűzését a törvényszék megkeresésében (R. 69. §.) megállapított határidőre elvégzi, nehogy a kitűzés hiánya a tagosítás műszaki munkálatainak előhaladását gátolja.

A vasutigazgatóság a határpontok helyzetét a kisajátítási terv adatai alapján ellenőrzi, a helytelenül elhelyezett határköveket a kisajátítási terv adatainak megfelelő helyre áthelyezi, a hiányzó határköveket pótolja és megállapítja, hogy a kitűzési adatok alapján számított kisajátítási területek a központi telekkönyvben feltüntetett területekkel egyeznek-e. Ha e területek eltérnek egymástól, törvényes lehetőség esetében a kitűzést helyesbíti, ellenkező esetben a területi eltérést a központi telekkönyvi hatóságnak bejelenti s erről a változott területadatok közlésével az állami 22. földmérési felügyelőséget értesíti.

Egyvágányu vasutnál a kisajátítási terv adatai a határpontok helyzetét rendszerint a pálya tengelyére (kisajátítási tengely) adják meg. Az egyvágányu vasutaknál a pálya tengelye a vágánytengely, vagyis a két sinszál középvonala. Kétvágányu pályákon a kisajátítási terv feltünteti, hogy a kisajátítási tengely valamelyik vágánytengelytől vagy sinszáltól milyen távolságra esik.

Ha a kisajátítási tengely helye nincs megadva, több határpont ordinátáinak kitűzésével kell a helyét megállapítani.

A kisajátítási tengelyen való mérés kiinduló pontjait a községi határpont, a felvételi épületek és őrházak megadott méreteiből (szelvényezéséből) vagy több határpont abszcisszáinak figyelembevételével az esetleges hibaszelvényekre tekintettel kell megállapítani.

Ha régi vasuti vonalaknál a határpontok abszcisszái a méterrendszerű szelvénytponthoz viszonyítva ugyanolyan előjelű, állandó értékű eltérést mutatnak, ami a méterrendszerű szelvényezés kiinduló pontjának a régi ölrendszerű szelvényezés kiinduló pontjához viszonyított eltolódását jelenti, a határpontok helyzetét nem kell megváltoztatni.

9. §.

Mivel a vasuti kisajátított területek határpontjainak helyzete az országos alappontokra vonatkoztatva nincs megadva, a birtokrendező mérnök ezeket a határpontokat az alappontokból beméri.

E célból vagy a vasuti pálya koronáján, vagy a kisajátítási határvonal mentén szögvonalakat határoz meg és a határpontokat ezekre derékszögű koordinátaméréssel méri be.

A határpontokat kivételesen az állami 22. földmérési felügyelőség előzetes hozzájárulással előmetszéssel is meghatározhatja, de minden pontot legalább három iránnyal kell meghatározni.

A birtokrendező mérnök az alappontokat és a határpontokat, amennyiben a vasutvonal az alaptérképen ábrázolva még nincs, az alaptérképen feltünteti. Ha pedig a vasuti terület az alaptérképen már fel van tüntetve, ellenőrzi, hogy az ábrázolás a mérési eredményeknek megfelel-e.

Ha az alaptérképen megadott és a mérési eredmények alapján feltüntetett azonos határpontok nem esnek össze, az eltérések okát ki kell kutatni és szükség esetén erről a vasut illetékes vezetőségét (igazgatóságát) értesíteni kell.

10. §.

Ha a tagosítandó területet *ármentesítő társulat* által kisajátított, vagy szolgalmi joggal terhelt ingatlanok érintik, azok kitűzését és a területek határpontjainak kövel való megjelölését a 6–8. §-ok rendelkezései szerint a törvényszék megkeresésében megadott határidőig az ármentesítő társulat tartozik végrehajtani.

A határpontok bentérését és térképezését a 9. §. rendelkezései szerint a birtokrendező mérnök végzi.

11. §.

A tagosítandó területet érintő *erdők* vagy erdősítésre kijelölt, de még be nem erdősített területek kitűzésének a törvényszék megkeresésében megállapított határidőre való végrehajtása céljából a kir. erdőfelügyelőség mérnököt küld ki, aki a kitűzést a R. 143. §-ának és a jelen utasítás 4. §-ának figyelembevételével a birtokrendező mérnökkel együtt végzi el.

A kitűzött határpontokat a birtokrendező mérnök kövel állandósítja, az alappontokból meghatározza és az alaptérképen feltünteti.

12. §.

A törzskönyvezett közutak s vasutak területeit és más kisajátított területeket különösen gondosan kell kitűzni, mert az esetleges helytelen kitűzést a tagosítási előmunkálatok hitelesítése után többé helyesbíteni nem lehet. Az állami 22. földmérési felügyelőség az utfenntartó hatóság, a vasut illetékes vezetősége (igazgatósága) és az ármentesítő társulat figyelmét erre külön felhívja.

A szükséges pontosság biztosítása végett a kitűzéshez használt acélmérőszalagok vagy más hossz mérő eszközök valódi hosszát a kitűzés előtt meg kell állapítani. A hossz megállapítást (komparálást) bármelyik földmérési felügyelőség vagy felülvizsgáló állami mérnök díjtalanul elvégzi. Hogy a különféle mérésekhez használt mérőszalagok valódi hosszúsága időnkint ellenőrizhető legyen, az állami mérnök által kivitt és előzetesen komparált mérőszalaggal a községben alkalmas helyen az alaphosszuságot (20 m-t, vagy 10 ölet) ki kell jelölni.

13. §.

Az összes kitűzéseket az állami 22. földmérési felügyelőség által kiküldött állami mérnök ellenőrzi: a kisebb hiányokat vagy hibákat azonnal pótolja, illetve kiigazítja, nagyobb hiányokról vagy hibákról pedig a nevezett földmérési felügyelőség az illetékes hatóságot, hivatalt vagy társulatot értesíti és azok pótlása, illetve kiigazítása iránt azokat megkeresi. A hatóság, hivatal vagy társulat a kiigazítás iránt azonnal intézkedik.

14. §.

Ha a 6., 8., 10., 11. és 13. §-ban említett utfenntartó hatóságok, hivatalok és társulatok a területek kitűzését a megállapított határidőig végre nem hajtják, az állami 22. földmérési felügyelőség erről megfelelő intézkedés végett a törvényszéket értesíti.

3. Azonosítás. Változások felmérése. Betűsoros névjegyzék.

15. §.

A birtokrendező mérnök az elhatárolási jegyzőkönyv, a földmérési térképmásolat és területkimutatás, továbbá a telekkönyvi betétek (telekjegyzőkönyvek), a telekkönyvi részlet lajstrom és névjegyzék másolatai alapján a telekkönyvi helyrajzi számok sorrendjében a R.-hez csatolt IV. számú minta szerint azonosítási jegyzéket szerkeszt, amelybe az elhatárolási jegyzőkönyv, a térképmásolat és a területkimutatás alapján sorban beírja a tagosítandó területbe eső földrészek helyrajzi számait és területét, továbbá a dűlő nevét és a térképszelvény számát, a telekkönyvi másolatokból pedig a telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) számát és a telekkönyvi tulajdonos nevét.

Ha több földrésznek kettőnél több közös tulajdonosa van, az összes közös tulajdonosokat elég egy földrésznél felsorolni, a többinél csak a legnagyobb tulajdoni hányadrészü vagy a telekkönyvi betétben (telekjegyzőkönyvben) először megnevezett tulajdonost kell „és társai” utalással feltüntetni és a jegyzett rovat-

ban utalni kell arra a földrészletre, ahol az összes társtulajdonosok fel vannak sorolva.

A telekkönyvön kívül történt nagyobb megosztások vagy a tagosításba utólag bevont ingatlanok későbbi bevezetésének lehetővé tétele céljából az azonosítási jegyzékben az egyes dűlőkben fekvő ingatlanok felsorolása után megfelelő helyet kitöltetlenül kell hagyni.

Olyan községekben, melyeknek telekkönyve telekjegyzőkönyvekből áll, az azonosítási jegyzékbe a földrészletnek a telekkönyvi helyrajzi számtól eltérő kataszteri helyrajzi számát is be kell írni.

Mivel ez esetben a telekkönyvi ingatlanok már a mivelési ágak külön helyrajzi számmal való feltüntetése miatt is a földadókataszterben rendszerint több helyrajzi számmal szerepelnek, a telekkönyvi helyrajzi számok beírásakor minden második sort kitöltetlenül kell hagyni.

A telekkönyvi és kataszteri földrészletek azonosítását a telekkönyvi és földmérési térképmásolatok és területadatok összehasonlításával kell elvégezni.

Az azonosítás végrehajtása és a birtokmegosztások átvezetése után az azonosítási jegyzék területadatait dűlönként és a jegyzék végén a dűlők területét összegezni kell.

16. §.

A birtokrendező mérnök a telekkönyvi tulajdonosok és tényleges birtokosok helyszíni azonosítása és a telekkönyvben át nem vezetett változások bemérése előtt a birtokosokat felhívja, hogy földrészleteik határait a R. 87. §-a értelmében névvel és házszámmal, idegen községbeliek pedig még lakóhelyük megnevezésével is ellátott névkarókkal jelöljék meg.

Nagyobb községekben a munkálatok előhaladása szerint dűlönként kell a karókkal való megjelölést elvégeztetni.

A birtokrendező mérnök a birtokosokat a névkaróknak birtokosonként azonos szövegű felírásokkal ellátására kioktatja.

A birtokrendező mérnök helyszíni azonosítás céljára a tagosításba bevont területről vagy a földmérési térképtártól szerez be térképmásolatot, vagy pedig az alaptérképről készíti azt. Ezek a másolatok becslési vázlat céljára is használhatók.

17. §.

A birtokrendező mérnök az illető dűlő birtokviszonyait jól ismerő egyén (birtokbemondó) közreműködésével a tagosításba bevont területet földrészletről földrészletre bejárja, az azonosítási jegyzék, a térképmásolat és a névkarókon feltüntetett nevek alapján megállapítja a telekkönyvi tulajdonostól eltérő tényleges

birtokosok nevét és házszámát s ezeket az azonosítási jegyzékbe beírja. Ha a tényleges birtokos azonos a telekkönyvi tulajdonossal, a névkaróról annak házszámát, idegen községhelieknél pedig lakhelyét is az azonosítási jegyzékbe beírja. Annak megállapítása végett, hogy egyes földrészleteket telekkönyvön kívül nem osztottak-e meg, megméri a földrészletek szélességét. A megosztásokat beméri.

Szabályos és rövidebb földrészleteket tartalmazó dűlőkben a földrészletek szélességét elég a dűlő egyik végén megmérni. Szabálytalan és hosszú földrészletek szélességét, melyeknél a dűlő közepén való megosztás is előfordul, mindkét végükön meg kell mérni.

A névkarókkal meg nem jelölt földrészlet tényleges birtokosának nevét a birtokbemondó bemondása, vagy a szomszédos birtokosok meghallgatása alapján kell megállapítani és általában a birtokváltozások tárgyalásának megkönnyítése végett az azonosítást a legnagyobb gonddal kell végrehajtani.

Kisebbségi megosztások és miveltésiág változások hemérésének eredményeit a birtokrendező mérnök bekötött mérési füzetben, a nagyobb megosztások eredményeit mérési vázlaton (felvételi előrajzon) tünteti fel.

A tagosításba be nem vont területek, változatlanul maradók közutak, vasutak, csatornák, épületek, tanyásbirtokok határvonalait pontkapcsolással, vagy sokszögeléssel meghatározott alappontokból számszerű mérési módszerekkel kell felmérni és a mérési eredményeket az Állami Földmérés által előírt mérési vázlaton kell feltüntetni, mely később kiegészítve kiűzési vázlatnak használható (44. §.).

A tagosítás végrehajtása során megszüntendő birtokmegosztásokat, miveltési ágakat régi birtokhatárokból, vagy más állandó jellegű pontokból is be lehet mérni.

A változások és a kicserélés alá nem eső területek felmérésénél az Állami Földmérés mindenkor érvényben lévő utasításai szerint kell eljárni.

18. §.

A birtokrendező mérnök az összes bemért változások mérési eredményeit a R. 94. §. második bekezdésének figyelembevételével az alaptérképen feltüntetni és a változott földrészletek határvonalait kék színű teljes vonallal kihuzza. A birtokmegosztások által keletkezett új földrészleteket a birtokrendező mérnök új helyrajzi számokkal látja el. Az új helyrajzi számok olyan törtszámok, amelyek számlálója a megosztott régi földrészlet helyrajzi száma, nevezője pedig egytől folytatódólagosan haladó arab számok. Ha a régi helyrajzi szám is már törtszám volt, akkor a nevezőben szereplő leg-

nagyobb számot követő számmal kezdjük az aláosztást.

Ha valamely földrészlet csak a miveltésiág változása miatt oszlott meg, a különböző miveltési ágakat a földrészlet helyrajzi száma mellé irt a, b, c. betűkkel kell megjelölni.

A birtokrendező mérnök az alaptérképen az új helyrajzi számokat is kék színnel tünteti fel.

Ha a tagosítandó területen ármentesített vagy vízrendezési (patakrendezési) érdekeltégi területek is vannak, azoknak, illetve a különböző borítási osztályoknak a határvonalait a becslésnél, az új uthálózat megállapításánál és az új birtoktagok elhelyezésénél leendő figyelembevétel végett az ármentesítő társulat által rendelkezésre bocsátott ártéri, illetve érdekeltégi térkép és területkimutatás alapján az alaptérképen kék szaggatott vonalakkal fel kell tüntetni (R. 101. §.) és ezek mellé az ártér oldalán helyenkint az ártér jelzést be kell írni.

19. §.

A földrészletek telekkönyvi tulajdonosainak és tényleges birtokosainak azonosítása után a birtokrendező mérnök az azonosítási jegyzékből betűsoros névjegyzéket készít, amelybe minden telekkönyvi tulajdonost és tényleges birtokost felvesz. Az azonosítási jegyzékből minden telekkönyvi tulajdonos és tényleges birtokos nevét külön papírszeletre kiírja, amelyre egyúttal a telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) számát és a házszámot, idegen községhelieknél pedig a lakhelyet is ráírja. A neveket községenként, azokon belül pedig betűsorban csoportosítja és az I. minta szerint szerkesztett betűsoros névjegyzék első 4 rovatát kitölti. Minden kezdőbetűnél először a helybeli birtokosok neveit, azután az idegen községhelieket községenként a községek kezdőbetűinek sorrendjében kell leírni.

A betűsoros névjegyzék 4. rovatába a név után be kell írni mindazoknak a telekkönyvi betéteknek (telekjegyzőkönyveknek) a számát, melyekben foglalt valamelyik földrészletnek az illető egyén telekkönyvi tulajdonosa vagy tényleges birtokosa.

A betűsoros névjegyzék 5., 6. és 7. rovatát a birtokrendező mérnök a birtokváltozások tárgyalásán és szükség szerint a 8. rovatot az összehasonlító jegyzék A oldalának lezárása után, a 9. és 10. rovatot pedig az elhelyezkedési tárgyaláson tölti ki.

Szükség esetén a birtokrendező mérnök a betűsoros névjegyzékből vagy annak összeállításához használt papírszeletekről a helybeli telekkönyvi tulajdonosokról és tényleges birtokosokról lakóházaik számának sorrendjében házjegyzéket is készíthet.

4. A becslés.

20. §.

A birtokrendező mérnök a R. 96. §-ának előírása szerint *becslési vázlatot és becslési jegyzéket* szerkeszt. A becslési vázlaton a különböző mívelési ágakat a kataszteri birtokvázlatnak megfelelően színezní kell. A becslési vázlaton a háromszögelési és sokszögelési alappontokat is fel kell tüntetni. A becslési jegyzéket a helyrajzi számok sorrendjében az azonosítási jegyzékből szerkeszti.

21. §.

Általános becsléskor a becslőbizottság az eljáró bíró vezetésével megállapítja a minőségi osztályok számát és minden osztályra nézve a területegységnek (egy kataszteri holdnak vagy hektárnak) megfelelő *pénzbeli egyenértéket*.

Ha a tagosítás végrehajtása során a területek becsértékének számítása nem pénzértékben történik, akkor a különböző minőségű földek értékarányait a pénzbeli egyenértékből számított *minőségi arányszámokkal* kell kifejezni. A minőségi arányszámok azt mutatják, hogy a különböző minőségi osztályoknak megfelelő földekből hány területegység (négyzetöl, vagy négyzetméter) ad egy *földértékegységet*.

A pénzbeli egyenértékek és a minőségi arányszámok fordított arányban vannak egymással, vagyis minél nagyobb valamilyen minőségű föld pénzbeli egyenértéke, annál kisebb a minőségi arányszáma. A pénzbeli egyenértékek reciprok értékei tehát megadnák a minőségi arányszámokat. A számítás egyszerűbbé és áttekinthetőbbé tétele céljából azonban célszerű minőségi arányszámokul az egységhez közel eső értékeket választani. Azért a minőségi arányszámok kiszámításánál legcélszerűbb a tagosítandó területen leggyakrabban előforduló vagy az 1. minőségi osztálynak megfelelő földből egy négyzetöllet vagy egy négyzetmétert egy földértékegységnek venni, vagyis ennek a földnek minőségi arányszáma egy lesz.

Ezután az egységnyi minőségi arányszámu föld pénzbeli egyenértékét viszonyítani kell a többi minőségi osztályba tartozó földek pénzbeli egyenértékéhez és ezek a viszonyszámok megadják a többi minőségi osztály minőségi arányszámait.

Az alábbi táblázatban az első oszlop a minőségi osztály számát, a második oszlop a pénzbeli egyenértékeket, a harmadik és negyedik oszlop a számított, illetve kikerekített minőségi arányszámokat tünteti fel.

1. táblázat : Minőségi arányszámok.

Minőségi osztály	Egy kat. hold értéke	Számított	Kikerekített	A minőségi arányszám reciprok értéke
		minőségi arányszám		
	P	négyzetől	négyzetől	
1	$p_1 = 940$	$a'_1 = 0,851$	$a_1 = 0,850$	$r_1 = 1,176$
2	$p_2 = 880$	$a'_2 = 0,909$	$a_2 = 0,900$	$r_2 = 1,111$
3	$p_3 = 800$	$a'_3 = 1,000$	$a_3 = 1,000$	$r_3 = 1,000$
4	$p_4 = 670$	$a'_4 = 1,194$	$a_4 = 1,200$	$r_4 = 0,833$
5	$p_5 = 550$	$a'_5 = 1,455$	$a_5 = 1,450$	$r_5 = 0,690$
6	$p_6 = 400$	$a'_6 = 2,000$	$a_6 = 2,000$	$r_6 = 0,500$
7	$p_7 = 200$	$a'_7 = 4,000$	$a_7 = 4,000$	$r_7 = 0,250$

A táblázatban hét minőségi osztály van felvéve és mivel a legtöbb terület a 3. minőségi osztályba esik, azért annak minőségi arányszáma vétetett egynek.

Ha a táblázat jelöléseinek megfelelően a pénzbeli egyenértékek jelölésére $p_1, p_2, \dots, p_7$ a számított minőségi arányszámok jelölésére $a'_1, a'_2, \dots, a'_7$ szolgál, akkor a minőségi arányszámokat az alábbi arány és képlet szerint kell kiszámítani :

ségi arányszámokat az alábbi arány és képlet szerint kell kiszámítani :

$$p_1 : p_2 : p_3 : \dots : p_7 = a'_7 : a'_6 : \dots : a'_1$$

vagyis

$$a'_1 = \frac{p_3}{p_1} a'_3 = \frac{800}{940} 1,000 = 0,851$$

Vagy általánosságban, ha az egységnyi minőségi arányszámnak (a_0) megfelelő föld pénzbeli egyenértéke p_0 , akkor az n indexű minőségi arányszám (a_n) a következő:

$$a_n = \frac{p_0}{p_n} a_0$$

Hasonlóan kell kiszámítani a többi minőségi arányszámot.

Azt, hogy valamely minőségű földből t nagyságu terület hány földértékegységet (f) jelent, úgy kapjuk meg, hogy a négyzetöleken vagy négyzetméterekben kifejezett területet osztjuk a minőségi arányszámmal, vagyis

$$f = \frac{t}{a}$$

Mivel a tagosításnál igen sok ilyen osztást kell elvégezni, azok megkönnyítése céljából a pénzbeli egyenértékekből számított minőségi arányszámok ezerszeresét ki szokás kerekíteni a legközelebb eső 50-nel osztható számmra. Osztás helyett végezhetünk a minőségi arányszámok reciprokértékével (r) szorzást, vagyis

$$f = r \cdot t$$

A kikerekített minőségi arányszámok reciprokértékei rendszerint végtelen tizedestörtek, azért a kikerekítés nem jelent jelentős számítási könnyítést.

Ha viszont azt kell kiszámítani, hogy f földértékegységnek megadott a minőségű arányszámú földön mekkora t terület felel meg, akkor a földértékegységek számát szorozni kell a minőségi arányszámmal:

$$t = a \cdot f$$

A minőségi arányszámok kiszámítását három tizedesjegyre, a földértékegységeket egész számjegyre, a területek számítását pedig négyzetölekre, illetve négyzetméterre pontosan kell végezni.

Egy földértékegységet becsölnek, 1.000 földértékegységet pedig becsholdnak szoktak nevezni.

Amikor a tagosításnál az értékegyenlőségek számítása pénzértékben történik, akkor ki kell számítani a területegység (egy négyzetöl vagy négyzetméter) értékét, vagyis az *egységárat* (c). Ennek és a négyzetölben vagy négyzetméterben kifejezett területnek a szorzata megadja a terület *pénzbeli becsértékét* (E). Vagyis

$$E = e \cdot t$$

És fordítva valamely pénzbeli becsértéknek és az egységárnak a hányadosa megadja abban a minőségi osztályban a pénzértéknek megfelelő nagyságu terület:

$$t = \frac{E}{e}$$

Az előbbi példában felvett pénzbeli egyenértékekből nyert egységárakat az alábbi táblázat tartalmazza:

2. táblázat. *Egységárak.*

Minőségi osztály	Egy kat. hold értéke pengőben	Egy négyzetöl értéke pengőben
1	$p_1 = 940$	$e_1 = 0,5875$
2	$p_2 = 880$	$e_2 = 0,5500$
3	$p_3 = 800$	$e_3 = 0,5000$
4	$p_4 = 670$	$e_4 = 0,4188$
5	$p_5 = 550$	$e_5 = 0,3438$
6	$p_6 = 400$	$e_6 = 0,2500$
7	$p_7 = 200$	$e_7 = 0,1250$

22. §.

A becselő bizottság a részletes becslés során megállapítja a tagosítandó terület különböző minőségi osztályokba tartozó területrészeinek (becsfoltjainak) határvonalát. A birtokrendező mérnök ezeket a határvonalakat az alappontokból, vagy a régi birtokhatárokból, vagy a becslési vázlaton és az alaptérképen feltüntetett más pontokból azonnal beméri és szaggatott vörös vonalakkal a becslési vázlaton feltünteti, a területrészek minőségi osztályát jelző számokat vörös tussal irt arab számokkal bevezeti és a mérési eredményeket a becslési vázlatba beírja. (R. 111. §.) A becshatárvonalak által megosztott földrészletek különböző minőségi osztályokba eső részeit vörös színnel irt a , b , c betűkkel jelöli meg. Ugyanilyen módon történik e területrészek feltüntetése a becslési jegyzékben.

A birtokrendező mérnök a mérési eredmények alapján a becshatárvonalakat, továbbá a minőségi osztályok számát és az egyes földrészletek különböző minőségi osztályokba eső részeit az alaptérképen ugyanugy tünteti fel, mint a becslési vázlaton.

A becslési vázlat, a becslési jegyzék és az alaptérkép gondos összehasonlításával biztosítani kell az ábrázolások és bejegyzések teljes azonosságát.

5. Az előmunkálatok elkészítése.

23. §.

A becslés befejezése után a birtokrendező mérnök az azonosítási jegyzék, a becslési jegyzék és a becslési vázlat alapján a *területszámtási jegyzőkönyv* első hat, továbbá a 8., 9. és

13. rovatába beírja a szükséges adatokat. A 13. rovatban a minőségi osztály szerinti alaosztás betűje mellé a minőségi osztály számát is ki kell írni.

A területszámítási jegyzőkönyvbe a helyrajzi számok sorrendjében dülönként elkülönítve beveszi a tagosításba bevont összes ingatlanokat, továbbá a tagosításba be nem vont olyan ingatlanokat, amelyek a tagosítás végrehajtásánál rendezést vagy más változást szenvednek.

A megosztás folytán keletkezett minden területrészt külön sorba kell bevezetni. Ugyanannak a földrészletnek különböző minőségi osztályokba tartozó részeit egy sorba vezetjük be.

24. §.

Megosztás által keletkezett új földrészletek területét és egyes földrészletek különböző minőségi osztályokba vagy különböző miveltési ágakba eső részeinek területét a mérési eredményekből, a térképről lement méretekből, területszámító segédeszközökkel (Alder-féle hárfa és ütköző száraz körző, stb.) vagy területmérő műszerekkel (planiméterekkel) vagy a felsorolt módszerek vegyes alkalmazásával lehet meghatározni.

A megosztás által keletkezett új földrészletek vagy egyes földrészletekből különböző minőségi osztályokba eső részek mindegyikének területét egymástól függetlenül kell meghatározni. Ha a részek területösszegének a területkimutatásban (földrészleti jegyzőkönyvkivonatban) megadott földmérési területtől eltérése nem lépi túl az Állami Földmérés területszámítási hibahatárait, az eltérést a részek területének arányában el kell osztani, úgy, hogy azok területének összege a földmérési területet adja. Az egyes területekre eső javításokat a területszámítási jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

Ha a meghatározott területeknek az összege a földmérési területtől a megengedett területszámítási hibahatárnál nagyobb értékkel tér el, a területmeghatározást meg kell ismételni.

Amennyiben a nagyobb eltérés az alapmunkálatok helytelen adataiból ered, meg kell vizsgálni, hogy a területkimutatásban feltüntetett terület vagy a földrészlet térképi ábrázolása, vagy a földrészlet eredeti felmérése vagy későbbi — a földmérési térképen telekkönyvi megosztási terv (térrajz) alapján — csupán irodailag átvezetett megosztása a hibás, vagyis területkimutatási, területszámítási, térképezési, vagy felmérési, vagy ingatlaneldarabolási hiba okozza a meg nem engedett eltérést. Más megállapodás hiányában az eltérést a terület olyan kiigazításával kell megszüntetni, hogy az alapmunkálatokban feltüntetett terület a földrészlet természetben található területével legyen egyenlő.

Ha a nagyobb eltérés valamely szomszédos földrészlet ugyanakkora, de ellenkező értelmű hibájából ered, az érdekelt birtokosok meghallgatása után mindkét földrészlet területét vagy térképi ábrázolását ki kell igazítani.

Ha a durva hibával egyenlő nagyságu, de ellenkező értelmű területi hiba egyik földrészletben sem található meg, a durva hiba értékével a hibás földrészlet területét és a tagosítandó terület összegét meg kell változtatni.

Az alapmunkálatokban esetleg található ilyen durva hibákat a birtokrendező mérnök külön jegyzékbe foglalja, amelyet a területszámítás megvizsgálásával megbízott állami mérnöknek ad át.

25. §.

A területszámításkor a területszámítási jegyzőkönyv megfelelő rovataiban külön kell feltüntetni a tagosítással érintett egyes földrészletek összes területét, továbbá azt, hogy ebből mennyi a tagosítás alá nem eső, mennyi a kicserélés alá nem eső terület és mennyi a különböző minőségi osztályokba tartozó területrészt. A tagosítás alá nem eső terület rovatába a tagosításból kivont, de határvonalszabályozás vagy új utahálózat által érintett földrészleteknek a szabályozásba be nem vont vagy az utak céljára igénybe nem vett területeit, a kicserélés alá nem eső terület rovatába pedig a tagosításba bevont, de különleges művelés miatt vagy más okból a tulajdonosnak meghagyandó földrészletek területeit kell bevezetni. Az alapbirtokkimutatás „Kicserélés alá nem eső részek területe” rovatában ezek a területek egyesítendők.

Területszámítás után a területeket oldalként és dülönként összegezni kell. A tagosítás alá nem eső, a kicserélés alá nem eső és a minőségi osztályokba tartozó területek összege oldalként és dülönként egyenlő az „összes terület” rovatában feltüntetett területek összegével.

A területszámítási jegyzőkönyv végén ki kell írni az egyes dülők területadatait s ezek összege adja a tagosításba bevont összes területet.

Az egyes minőségi osztályokba tartozó négyzetekben vagy négyzetméterekben kifejezett területek végösszegét meg kell szorozni az illető osztályra az általános becslésnél megállapított egységgel (egy négyzetl vagy egy négyzetméter becsértékével) s a minőségi osztályonként nyert pénzbeli becsértékek összege adja a tagosítandó terület összes pénzbeli becsértékét.

Ha a tagosítandó területek becsértékének kiszámítása földértékegységekben történik, akkor a minőségi osztályonként nyert területösszegek elosztva az egyes osztályok minőségi

arányszámaival, megadják a földértékegységek számát, ezek összege pedig az egész tagosítandó területnek megfelelő földértékegységek számát.

A pénzben kifejezett becsértékeket tized pengőre, a földértékegységeket pedig egész számjegyre pontosan kell számítani.

26. §.

A birtokrendező mérnök a R.-hez csatolt VI. és VII. számú mintának megfelelő nyomtatványon elkészíti a R. 118. §-ának előírásai értelmében az *alpbirtokkimutatásokat és azok összesítését*.

A telekkönyvvezetlen földrészleteket (pl. ut, köztér, meder, árok) a telekkönyvből átvett adatok alapján összeállított alpbirtokkimutatások után felsorolandó új birtokkimutatókba kell bevezetni, amelyeket zérus után irandó 1.-től kezdődő folytatólagos számokkal (01, 02,) kell megjelölni. Ugyanigy kell folytatólagosan azokat a birtokkimutatókat számmal ellátni, melyeket a birtokváltozások tárgyalásán alpbirtokkimutatással nem rendelkező birtokosok részére kell nyitni.

Minden alpbirtokkimutatás végén az összegezés és a becsérték feltüntetésére két sor kitöltetlen marad. Minden tulajdonos alpbirtokkimutatásában feltüntetett területeket együtt és minőségi osztályonként összegezni kell s ezeket a területeket be kell írni az alpbirtokkimutatás összesítésébe. Az alpbirtokkimutatás összesítését oldalanként, majd annak végén az oldalösszegeket össze kell adni. Az egyes minőségi osztályok összterületének egyezni kell a területszámitási jegyzőkönyvben minőségi osztályonként nyert területösszegekkel.

Az alpbirtokkimutatás összesítésének minőségi osztályonkénti területösszegét meg kell szorozni a minőségi osztálynak megfelelő egy-ségárral, vagy el kell osztani a minőségi arányszámmal s a szorzatok, illetve hányadosok adják az egyes minőségi osztályu területek pénzbeli becsértékét, illetve azoknak megfelelő földértékegységek számát.

Ezután az alpbirtokkimutatás összesítése mindegyik oldalának összegét külön-külön hasonlóan át kell számítani pénzbeli becsértékre, vagy földértékegységekre. Az oldalankénti becsértékek összegének egyenlőnek kell lennie a végösszeg becsértékével.

Ezután az alpbirtokkimutatás összesítésének egyes oldalain szereplő területek vagyis egyes birtokkimutatásokban foglalt területek becsértékét kell kiszámítani. Ez értékek összegének egyenlőnek kell lennie az oldalösszeg becsértékével.

Az alpbirtokkimutatás összesítésében tehát a becsértéknek kiszámítását a minőségi osztályonkénti végösszegektől visszafelé kell végrehajtani, vagyis először a végösszeg, majd az oldalösszeg, végül azon belül az egyes alpbirtokkimutatások területének becsértékét kell kiszámítani.

Az összesítésből az egyes alpbirtokkimutatások becsértékei az alpbirtokkimutatásokba azok területösszege alá átírandók.

Az összes munkarészekbe a területeket fekete, a becsértékeket vörös színnel kell beírni.

II. FEJEZET.

Kiosztási munkálatok.

1. Az ut- és árokhálózat megállapítása.

27. §.

Ha az államépítészeti hivatalnak a meglevő állami, törvényhatósági és községi közlekedési közutak vonalának megváltoztatására, valamint új közutak irányára vonatkozó javaslatait a törvényszék figyelembe veszi, az államépítészeti hivatal a megváltoztatott közutak kitéréséről és a határvonalak töréspontjainak megjelöléséről gondoskodni tartozik. A kiosztási munkálatokban a megváltoztatott közutakat az államépítészeti hivatal kitérése szerint kell feltüntetni.

Az új utak helyét a R. 141.—143. §-ainak és az alábbiaknak figyelembevételével kell megállapítani.

1. Minden birtoktaghoz lehetőleg mindkét végén köztulajdonban lévő ut vezessen és a belterületről minden birtoktag minél rövidebb úton legyen megközelíthető.

2. Az utakat az év minden szakában járható terepen kell vezetni vagy vizes területeken azoknak az érdekeltég terhére feltöltéséről és ezzel kapcsolatban a vizek kellő átvezetéséről gondoskodni kell.

3. Az utak szélességét a várható forgalom figyelembevételével kell megállapítani. A nagyobb közlekedés céljára szolgáló főbb utak szélessége legalább 8 m legyen. 4 m-nél keskenyebb utakat tervezni nem lehet, ilyenek is csak kivételesen az egészen alárendelt mellék-
dűlőutak lehetnek. Ha az utaknál oldalárok, töltés vagy bevágás szükséges, az utak szélességét az árkok, a töltés vagy bevágás rézsűjének szélességével növelni kell.

4. A községből kivezető főbb utak megállapításánál tekintettel kell lenni a szomszédos községekbe való célszerűbb közlekedés biztosítására és ezért azokat mindig a tagosítandó terület határáig, illetve a községi határvonalig kell vezetni még akkor is, ha az utaknak a szomszéd község határában egyelőre nincs

folytatásuk, de a szomszéd község területének tagosítása alkalmával az ut célszerűen folytatható és ilyen módon a két község közlekedése jobban és gazdaságosabban biztosítható.

5. Lejtős terepen az utakat lehetőleg egyenletes emelkedéssel, ellenkező értelmű esések (vesztett magasság) nélkül kell vezetni. Az utak emelkedése a 8%-ot csak kivételesen lépje túl, 10%-nál nagyobb emelkedés azonban nem engedhető meg. A megengedett emelkedéseket elérő utakról vagy azoknak ilyen szakaszairól négyzetmilliméter hálózattal ellátott papirosra a magasságkülönbségeknek 1:10 arányu torzításával hosszszelvényt kell készíteni.

6. Ha a terepviszonyok megengedik, a lehetőség szerint arra kell törekedni, hogy az utak párhuzamosak legyenek. Az egyiránybau haladó főbb utak között lehetőleg minden 1.000 méter távolságban keresztirányban haladó összekötő utakról kell gondoskodni azért, hogy egyik dűlőből a másikba lényeges kerülő nélkül lehessen eljutni.

7. Ha a tagosítandó terület lényegesen különböző minőségű földekből áll, a dűlőutak megállapításánál arra is törekedni kell, hogy egy dűlőbe jobb és rosszabb minőségű földek vegyesen kerüljenek.

8. Az új utak közti távolság, vagyis az új birtoktagok hosszúsága azok területével arányban álló legyen, tehát a nagyobb birtoktagok hosszabbak, a kisebb birtoktagok rövidebbek legyenek. Az új birtoktagok hosszúsága általában 190–400 m között váltakozhatik. Ennél nagyobb vagy kisebb hosszúság csak kivételesen az igen nagy, vagy igen apró birtoktagoknál engedhető meg. Az új birtoktagok szélességének és hosszúságának aránya 1:10-nél kisebb ne legyen.

9. Keskeny utak kereszteződésénél a járművekkel való könnyebb fordulás lehetővé tétele végett a község felé eső két dűlősarkot le lehet vágni és ebben az esetben az utak kereszteződésénél hat sarokpont lesz.

28. §.

Amennyiben a kulturmérnöki hivatal vagy az ármentesítő társulat a tagosítandó területen a R. 71. §-a értelmében *vízrendezést, vagy lecsapolást* tervez, a vízművet vagy lecsapoló árkot a tervek alapján az új uthálózat megállapítása előtt kell a helyszínen kitűzni. Az ármentesítő társulatok csatornáinak elhatárolásához szükséges köveknek és azok elhelyezésének költségei a társulatot terhelik.

Az új uthálózatot a vízművek figyelembevételével oly módon kell tervezni, hogy a vízművek utakkal való felesleges keresztezése s

így költséges műtárgyak építése elkerülhető legyen.

Az új dűlőhálózatot továbbá úgy kell megállapítani, hogy az új birtoktagok a közvetlen közlekedést akadályozó nagyobb lecsapoló árkon át ne nyuljanak.

29. §.

Az új utak és árkok, illetve az azok között elhelyezett birtoktagok a gazdálkodás rendjét sok tekintetben hosszú időre megszabják, azért nagy gondot kell fordítani az ut- és árokhálózat megállapítására, a tagosítandó területbe eső vagy azzal érintkező, de a tagosításba be nem vont területek szabályozására is. Ha az utak és árkok részére tagosításba be nem vont ingatlanokból igénybevett területért a tulajdonos pénzbeli kárpótlást kap (R. 143. §.), az igénybevett területet az összehasonlító jegyzékben a közterületek feltüntetésére szolgáló 01 birtokkimutatás tételénél kell elszámolni.

Az új dűlőket a régi magyar dűlőnevek lehető fenntartásával és a nem magyar nevű dűlők magyar elnevezésével kell megjelölni. Az új dűlőnevek a községi előljárással egyetértésben állapítandók meg. Szükség esetén a számítások tartamára a dűlőket folytatólagos arab számokkal is meg lehet jelölni.

30. §.

Az ut- és árokhálózat helyszíni megvizsgálása és jóváhagyása után (R. 147. §.) a birtokrendező mérnök a megváltoztatott utak és árkok határvonalainak töréspontjait 15×15 cm keresztmetszetű és 70 cm hosszú, a földből legfeljebb 10 cm-re kiálló kövekkel és földalatti biztosító jelzéssel megjelöli. (R. 146. §.)

Földalatti biztosító jelzésül központosan a kő alá helyezett keresztvívással ellátott féltéglát vagy alagsóvet vagy üveget kell alkalmazni. A két utóbbi esetben a cső tengelyének, illetve az üvegedény nyílásának (szájának) kell a pontjel függőlegesébe esni.

Laza talajban a köveket és a földalatti jelzést földfuróval lehet elhelyezni, melynek átmérője legalább 23 cm. Gondot kell fordítani arra, hogy a kövek a földben függőlegesen álljanak.

31. §.

Az utak és árkok határvonalainak kövel megjelölt pontjait a birtokrendező mérnök az alappontokból előmetszéssel, sokszögeléssel, derékszögű vagy poláris koordinátaméréssel meghatározza.

Ha a pontmeghatározás előmetszéssel történik, minden pontra három jó metszést adó irányt kell mérni. Amennyiben a pontmeghatározás csak két irányból lehetséges, a meghatározandó ponton is szögmérést kell végezni.

A birtokrendező mérnök a határpontokat meghatározhatja úgy is, hogy azokat kettősen tájékozott sokszögvonalakba mint töréspontokat veszi be. Ha a határpontokat alappontok által megadott mérési vonalakon derékszögű koordinátaméréssel határozza meg, a pontot meghatározó ordináta 50 m-nél nagyobb nem lehet.

Poláris koordinátamérés esetén a határpont a műszerállásul szolgáló alapponttól 100 m-nél nagyobb távolságra nem lehet. A távolságot szabatos optikai távolságméréssel is meg lehet határozni.

Derékszögű vagy poláris koordinátamérés alkalmazása esetén olyan ellenőrző mérésekről is gondoskodni kell, melyekből a pontok koordinátái az országos koordinátarendszerben ugyanesak kiszámíthatók.

32. §.

Az utak és árkok határpontjaira vonatkozó mérési eredményekből ki kell számítani a határpontok országos koordinátarendszerre vonatkozó koordinátáit. (R. 148. §.)

A koordináták számítását el lehet végezni logaritmikus számítással vagy számológéppel. A számítást az Állami Földmérésnél használt számítási nyomtatványokon kell végezni.

A tagosításba bevont terület határvonalán levő töréspontok koordinátáit a mérési eredményekből szintén ki kell számítani.

Ha a határvonalon igen sűrűn vannak olyan töréspontok, amelyeknek számát területkiegénylítéssel csökkenteni nem lehet, pl. kanyargós folyóvíz partja, szakadék széle, stb., akkor csak a jellegzetes töréspontok koordinátáit kell kiszámítani.

Az összes koordinátákkal megadott pontokat folytatólágosan oly módon kell számmal megjelölni, hogy ugyanaz a szám csak egy pontot jelöljön. Kivételt képeznek a községi határvonal számozott határjeleinek a számai. Azokat a számokat, melyek IV. rendű háromszögelési pontokat jelölnek, az alsóbb rendű pontok számozásánál ki kell hagyni.

Az utak kereszteződésénél elegendő egy sarokpont koordinátáinak a kiszámítása s a többi sarokpont koordinátáit csak abban az esetben kell kiszámítani, ha a számszerű területmeghatározás céljából azokra szükség van. De ebben az esetben is a tervezési térképen csak az egyik sarokpontot kell az alappontokra előírt módon feltüntetni és számmal ellátni. A többi sarokpontot is a helyszínén kövel kell megjelölni, de a tervezési térképen szám nélkül mint részletpontot kell feltüntetni.

A pontok koordinátáit számaik sorrendjében koordinátajegyzékbe kell foglalni.

2. Tervezési térkép szerkesztése. Az új dűlők területeinek számítása.

33. §.

A birtokrendező mérnök az új ut- és árok-hálózat felmérése, a töréspontok koordinátáinak kiszámítása után a földmérési felügyelőség által megállapított (aluminiumra ragasztott, vászonra huzott, vagy közönséges) papirosra és méretarányban *tervezési térképet* szerkeszt, amelyen feltünteti a tagosítandó terület határvonalát, az új ut- és árokhálózatot, a tagosítandó területen változatlanul maradó utakat, vasutakat, csatornákat, árkokat, továbbá a tagosítás után is fennmaradó művelési ágaknak és a tagosítandó területbe beleeső, de a tagosításba be nem vont összes ingatlanoknak határvonalát. (R. 149. §.)

A tervezési térképet az állami 22. földmérési felügyelőség által megadott és a földművelésügyi miniszteri határozatban is közölt méretarányban és vetületi rendszerben kell szerkeszteni.

Mindazokat a pontokat, melyek koordinátái meg vannak határozva, ezek alapján kell térképezni.

A koordinátahálózatot (szelvénykeretet, ötös hüvelyk- illetve 400 m-es négyzethálózatot), az alappontokat és a kövel állandósított egyéb pontokat a tervezési térképen az Állami Földmérés utasítása szerint kell ábrázolni.

A tervezési térképen a minőségi osztályok határvonalait szaggatott világos kék színű, az ártéri, illetve vízrendezési (patakrendezési) érdekeltiségi vonalakat szaggatott vörös színű vonalakkal kell feltüntetni. Ha a tervezési térkép méretaránya azonos az alaptérkép méretarányával, a minőségi osztályok határvonalait az alaptérképről a tervezési térképre átlátszó papirosra való lemásolás segítségével lehet átvinni. A két térképpapiros különböző méretváltozásának figyelembevétele, illetve hatásának kiküszöbölése végett a másoló papirosra a koordinátahálózatot is le kell másolni és a minőségi osztályok határvonalait a koordinátahálózaton belül kell az alaptérképről a tervezési térképre átvinni.

Ha a tervezési térkép más méretarányú, mint az alaptérkép, erről a minőségi osztályok határvonalainak töréspontjait az alappontokból és a koordinátahálózathoz leegyszerűbben más méretarányba átrakó (redukciós) körzövel lehet a tervezési térképre átvinni.

34. §.

Az új dűlők *T területét* határvonalaiuk töréspontjainak koordinátáiból kell kiszámítani. A számítást az alábbi képlet alapján kell elvégezni:

$$2 T = \sum x_n (y_{n+1} - y_{n-1})$$

Ellenőrzésül a számítást a következő kifejezés alapján meg kell ismételni:

$$2 T = \sum y_n (x_{n+1} - x_{n-1})$$

A számítás leggazdaságosabban számológéppel végezhető és azt az Állami Földmérésnek erre a célra szerkesztett nyomtatványán kell végrehajtani.

A számítási hibák elkerülése végett különösen nagy gondot kell fordítani a koordináták kiírására.

Ha a tagosítandó terület egy összefüggő részből áll és nem túl nagy, célszerű a fenti egyenlet alapján először az egész területet, azután az egyes területszámítási csoportok (dülők) területét kiszámítani.

A nagyobb dülőket, — továbbá azokat, melyekben tagosításba be nem vont, vagy kicserélés alá nem eső területek vannak, ezek határvonalának töréspontjaiból — az új birtokhatárok irányával párhuzamos egyenesekkel részekre, *területsávokra* kell bontani és az egyes területsávok területét a 39. 41. §-okban leírt módon ki kell számítani. A dülők területösszegének teljesen egyezőnek kell lenni az együtt számított egész területtel. Eltérés esetén valamelyik terület számításában hiba van, amelyet a területszámítás ismételéssel ki kell küszöbölni.

A dülők közé eső új utak és árkok területét valamelyik szomszédos dülő területével együtt számítjuk.

Hogy a területszámításból egyes területrészek ki ne maradjanak, vagy többször elő ne forduljanak, *területszámítási vázlatot* kell szerkeszteni, amelyen a tagosítandó terület határvonalát és azon belül az összes utakat, árkokat, stb. vékony fekete tusvonalakkal fel kell tüntetni és a területszámítási csoportok (dülők) határvonalát erősebb pontokkal külön jelezni kell.

Ha a tagosítandó terület nagyobb, akkor egyes összefüggő részeinek (1.000—3.000 kataszteri hold) területét kell a határpontok koordinátáiból kiszámítani és azután ezen belül az egyes dülők területét.

Ha a tagosítandó terület határvonalának egyes részein sűrűn egymás mellett sok töréspont van (pl. folyóviz, szakadék széle, stb.) és a birtokrendező mérnök ezek nem mindegyikének számította ki a koordinátáit, a számszerű területszámítás határvonalául a töréspontok bemérésére szolgáló alappontokat összekötő vonalat kell venni és a tagosítandó területből ezen a vonalon kívül vagy belül eső területrészeket a mérési eredményekből számszerűen

vagy a tervezési térképen területmérő műszerekkel vagy területmeghatározó segédeszközökkel kell megállapítani és a számszerűen számított területhez hozzáadni és levonni.

Ha a tagosításba bevont terület előbb leírt módon számított összes területe az alapmunkálatokban feltüntetett összterülettől eltér, a további számítások céljára az új dülők számszerűen meghatározott területét kell felhasználni és a különbséget a közterületek kiténtetésére nyitott 01 számú birtokkimutatásnál az összehasonlító jegyzék A) oldalán a Birtokváltozás növekedés vagy apadás rovatában a változás okának feltüntetésével kell elszámolni.

35. §.

Az új dülők területének kiszámítása után a térképről lemért hosszúsági és szélességi méretekből vagy koordinátákból, területszámító segédeszközökkel vagy területmérő műszerekkel meg kell határozni az új dülőkön belül eső különböző minőségű részek területét. Ezt a számítást a területsávok 39. §-ában leírt számításával együtt is lehet végezni. A számítás végrehajtására a 40. §-ban található példa.

A különböző minőségű részek területösszegének egyenlőnek kell lenni a dülő egész területével. Ha az eltérés a kétszeri területmeghatározás különbségére megengedett hibahatárnál kisebb, azt a különböző minőségű részek területeinek arányában el kell osztani úgy, hogy területösszegük a dülő összterületét adja.

A különböző minőségű részek területeinek számítását „területszámítási jegyzőkönyv” nyomtatványon kell végezni és abban az előbb említett javításokat is fel kell tüntetni.

A területek kiegyenlítése után a különböző minőségű osztályokba eső területek értékét, vagy azoknak megfelelő földértékegységek számát ki kell számítani és a területszámítási jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

A számítási csoportban (dülőben) foglalt új utak és árkok területét és azok becserértékét külön ki kell tüntetni és ezek területének és becserértékének az összterületből és annak becserértékéből való levonása után maradó terület és becserérték a dülő, illetve számítási csoport új birtoktagokul kiosztható összes területe és annak becserértéke.

Az összes új dülők minőségi osztályonkénti becserértékének az új dülők területkimutatásában való összegezése megadja az egész tagosítandó terület különböző minőségi osztályokba eső részeinek becserértékét. Ezeknek az összegeknek egyezniük kell az alapmunkálatok területszámítási jegyzőkönyvében nyert összegekkel.

Ha a kétféle érték között nagyobb eltérés mutatkozik, az eltérést előidéző hibát ki kell küszöbölni.

Ha az eltérések kisebbek és ezek előjeléből látható, hogy nem az egyes területrészek minőségi osztályainak véletlen elcseréléséből származnak, a további számítások alapjául az új dűlők számításából nyert becserkéteket és azok összegét kell elfogadni és ezeknek az alapmunkálatokban nyert értékektől való eltéréseit a közterületek kitüntetésére nyitott 01 számú birtokkimutatásnál az összehasonlító jegyzékben kell elszámolni.

Az alapmunkálatok és a kiosztási munkálatok között felmerült minden terület- vagy becserkéte különbséget az összehasonlító jegyzék A oldalának végén rövid indokolással fel kell sorolni.

3. A kiosztási tervezet előkészítése.

36. §.

Az összehasonlító jegyzék A oldalának lezárása és az új dűlők területszámításának befejezése után a birtokrendező mérnök az elhelyezkedési tárgyaláshoz elkészíti az *elhelyezkedési dűlővázlatokat és az elhelyezkedési csoport kimutatásokat*.

Minden dűlőről külön félív nagyságu papirosra vázlatot készít, melyre a dűlő nevét vagy számát és kiosztható területének becserkéte feljegyzi.

Az összehasonlító jegyzék lezárta A oldalából kitölti a betűsoros névjegyzék 8. rovatát és ellenőrzés végett a beírt becserkéteket összegezi. Ezután a betűsoros névjegyzékből a II. minta szerint elhelyezkedési csoport kimutatásokat szerkeszt. Külön csoport kimutatást szerkeszt a 0—2.000, a 2.000—5.000, az 5.000—10.000, a 10.000—20.000, a 20.000—30.000, a 30.000—50.000 és az 50.000-nél több földértékegységgel bíró helyi birtokosokról. Egyes községekben a helyi viszonyok szerint a csoport kimutatások határértékeit másképpen is meg lehet állapítani. A csoport kimutatásba a birtokosokat a betűsoros névjegyzékből betűsorban írja be.

Idegen községbeli birtokosokról községenként külön csoport kimutatásokat szerkeszt. Ha valamely idegen községben sok birtokos van, azok birtokaik becserkéte szerint több csoportba oszthatók. A különleges elhelyezést igénylő birtokosokat, pl. akik új birtoktagjukat a tagosítandó területbe eső tanyájuk, szőlőjük, stb. mellé kívánják, külön csoportkimutatásba kell venni.

37. §.

Az *előkészítő elhelyezkedés* (R. 150. §. utolsó bekezdése) során meg kell állapítani a különleges célokra (házhely, beltelekkiegészítés, szérűskert, levente gyakorló tér, itatóhely, faiskola, temető, stb.), a kisebb és nagyobb, továbbá az idegen községbeli birtokosok, végül

a családi csoportok elhelyezésére felhasználandó területek helyét.

Az elhelyezkedési tervezet előkészítésénél a R. 147., 151—154. §-ában foglaltakon felül a birtokrendező mérnöknek még a következőket kell figyelembe vennie.

A kisebb birtokosokat figyelmeztetni kell arra, hogy a családi csoport elhelyezése szempontjából a csoport legnagyobb birtokosának a területe az irányadó.

A családi csoporthoz csatlakozásról az érdekeltek által aláírt jegyzőkönyvet kell felvenni. A birtokrendező mérnök a csoportokat sorzámmal látja el és ezt a csoportkimutatásba a birtokos neve után a megfelelő rovatba beírja.

38. §.

Ha a birtokrendező mérnök a R. 151—154. §-ának szabályaiban meghatározott irányelvek közül az adott viszonyok között alkalmazhatókat megállapította, a különleges elhelyezést igénylő birtoktagok elhelyezésének tervét elkészítette és a családi csoportok megalakultak, az új birtoktagok egyénenkénti elhelyezésére vonatkozóan tárgyal.

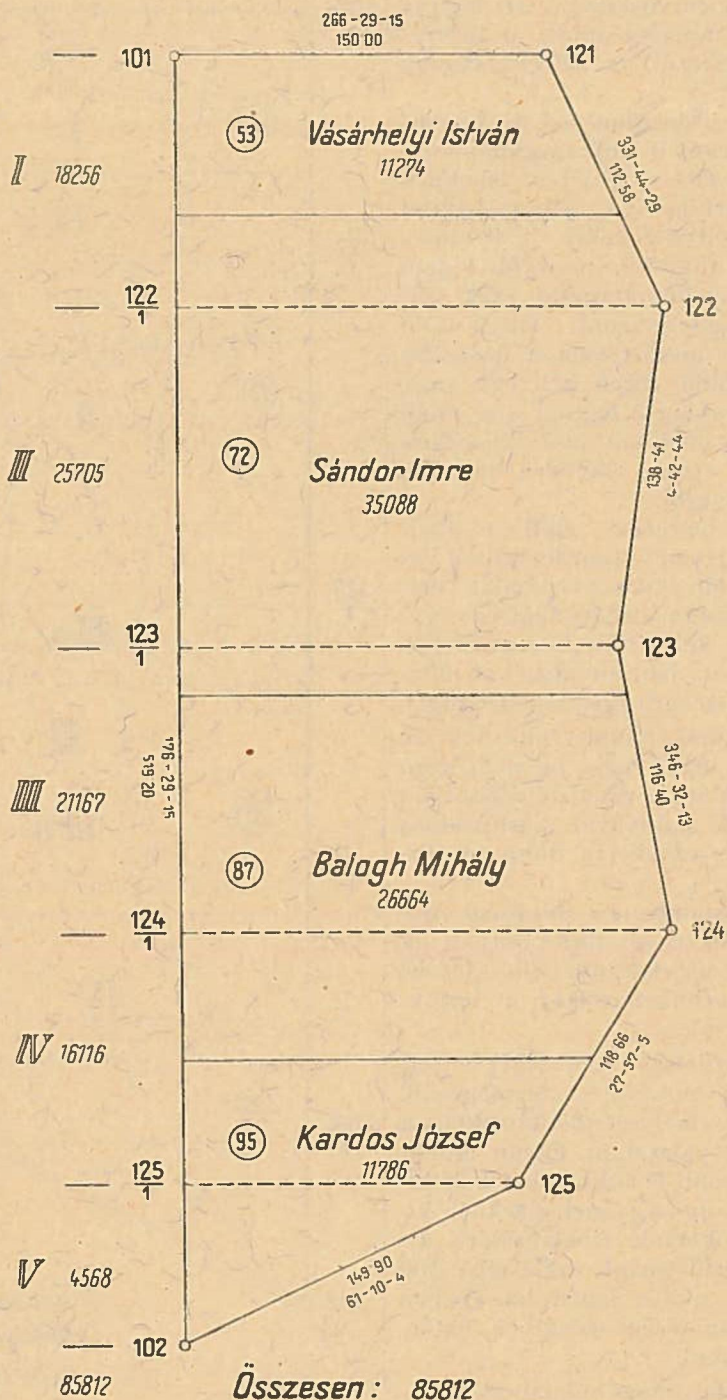
Az érdekeltek új birtokának elhelyezését lehetőleg egy tagban kell tervezni s több tagban csak a földmivélsügyi miniszteri határozat alapján, vagy akkor lehet kiosztani, ha a község tagosításba bevont határrészei között becserkéte ki nem egyenlíthető minőségbeli, vagy fekvéssbeli különbség van, vagy a szántóföldi művelés alatt álló birtoktagokat csupán más művelésre, pl. rétnak használható területtel kell kiegészíteni.

Nem tekinthető külön tagnak a házhely, a tagosításba be nem vont belső vagy külső telek kiegészítésére szolgáló terület, továbbá az olyan tag, amelyet út vagy árok szel át. Az ilyen utóbbi elhelyezést azonban a lehetőség szerint kerülni kell, vagy szükség esetén a kisebb jelentőségű utakat át kell helyezni.

A tervben elsősorban a 2000 földértékegységet (két becsholdat) meg nem haladó új birtoktagokat kell elhelyezni (R. 153. §.). Majd azokra a területekre, melyeken kisebb birtoktagok elhelyezése a birtokosokra hátrányos lenne, kell a nagyobb birtokosok tagjait elhelyezni. Olyan érdekelt birtokos új birtoktagját, akinek a tagosítandó területbe eső, de a tagosításba be nem vont tanyás birtoka, vagy különleges művelésre berendezett birtoka (szőlő, gyümölcsös, stb.) van, lehetőleg e mellé, ezt a tagot szabályos alakra kiegészítve kell elhelyezni. Ha ilyen birtokos összes területét nem lehet régi tagja mellé helyezni, régi tagja szabályos alakra kiegészítéséhez szükséges területkiosztását itt kell tervezni, a többi területet pedig lehetőleg ehhez közel. Ezután következik a többi birtoktag elhelyezése a R. 151. §-ában előírt irányelvek szerint.

Elhelyezkedési dűlővázlat.

Terület 86086 m² ö. Becsérték 85812.

1. ábra.

A birtokrendező mérnök az új birtoktagok elhelyezésének sorrendjét és becsértékét az elhelyezkedési dűlővázlaton (1. ábra) feltünteti,

továbbá a birtoktag becsértékét és a dűlő számát elhelyezkedési csoportkimutatásba ceruzával bejegyzi.

4. Az új birtoktagok tervezése.

39. §.

Az érdemleges egyezség jóváhagyása tárgyában hozott végzés vagy az érdemleges ítélet jogerőre emelkedése után, vagy ha az érdekeltek által használt jogorvoslatnak az eljárás folytatására halasztó hatálya nincs, a birtokrendező mérnök megkezdi az új birtoktagok tervezését.

Minden dűlőben elsősorban az új birtokhatárok (mesgyék) irányát kell megállapítani. A művelés megkönnyítése céljából lehetőleg szabályos, vagyis derékszögű négyszögalaku vagy trapézalaku földrészletekre kell törekedni. Ezért, ha a dűlő két hosszabb oldala párhuzamos, az új birtokhatárokat ezek irányára merőlegesen kell felvenni. Ha a dűlő rövidebb oldalai nem merőlegesek a hosszabb oldalakra, akkor a dűlő végén kell egy vagy két szabálytalan birtoktagot hagyni s a többi birtoktagot szabályos alakban kell kiosztani. Ilyen esetben a dűlő végére lehetőleg nagyobb birtoktagot kell elhelyezni.

Az új birtoktagok tervezése előtt a dűlőhatárvonal töréspontjainak koordinátaiból ki kell számítani a dűlő határoló oldalak délszögeit és cm pontosságra hosszúságát is s ezeket az elhelyezkedési dűlővázlaton a megfelelő oldalak mellé kell írni. Ezután meg kell állapítani az új birtokhatárok irányának délszögét.

A dűlő határvonalának minden töréspontján át és ha a dűlőben tagosításba be nem vont terület van, az azt határoló vonal töréspontjain át is a birtokhatárok irányával párhuzamos egyeneseket húzunk s ezekkel a dűlőt *területsávokra* bontjuk.

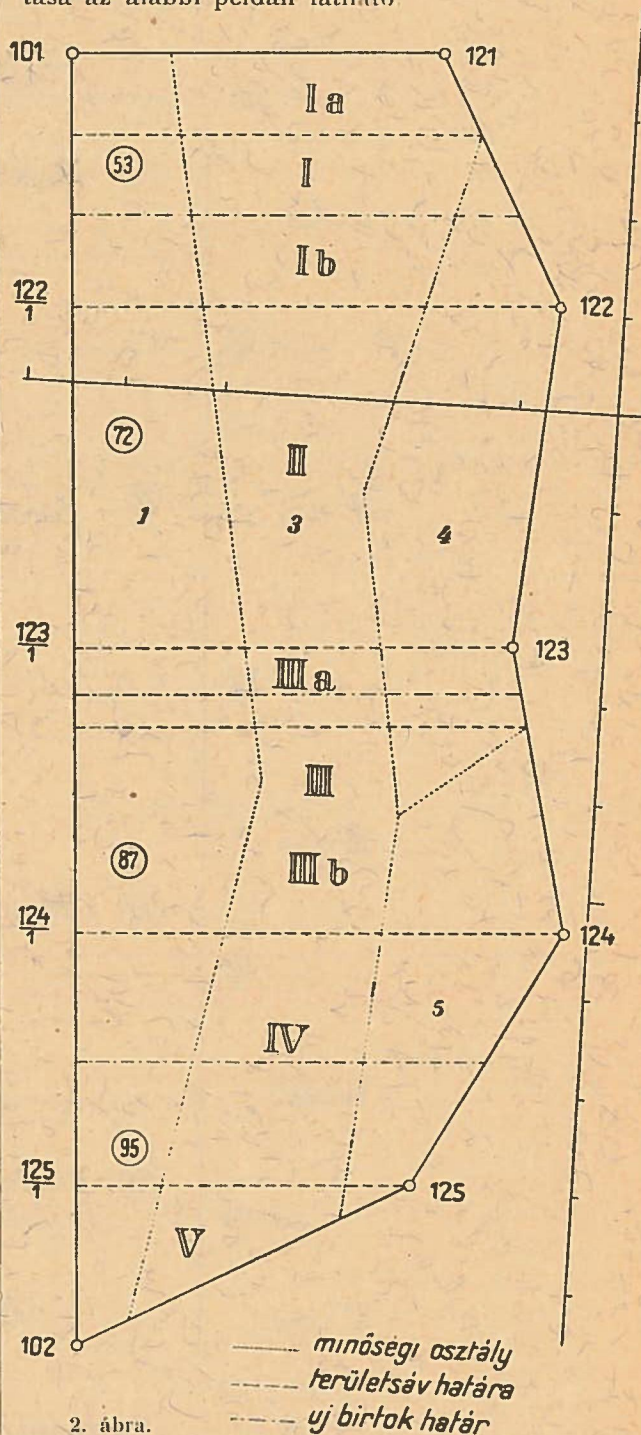
Szabályos alaku dűlőkben a minőségi osztályok határvonalainak egyes töréspontjain át, vagy a dűlők végétől kerekesszámu (50—100 m) távolságra húzunk párhuzamosokat a birtokhatárok irányával.

Első esetben a területsáv szélességét a tervezési térképről kell lemérni. A területsávok nagyságát a dűlőben elhelyezendő birtoktagok nagysága szerint kell választani. Olyan dűlőkben, melyekben nagyobb birtoktagokat kell kiosztani, a dűlősávok ne legyenek ezeknél kisebbek. Kisebb birtoktagok elhelyezésére kijelölt dűlőkben a területsávok szélessége 100 m-nél nagyobb csak akkor lehet, ha közben sem a dűlő, sem a minőségi osztályok határvonalán nincs töréspont.

A területsávok párhuzamos oldalainak hosszúságát s amennyiben nincs megadva, a sávok szélességét ki kell számítani. A számítást vagy a birtokhatárok irányával párhuzamosan húzott egyenesek (területsáv-oldalak) és a dűlőhatárvonalak metszéspontjai koordinátainak kiszámításával vagy a dűlőhatárvonalon levő

töréspontok koordinátainak helyi koordináta-rendszerbe való átszámításával kell elvégezni.

A számítást logaritmusokkal, vagy számológéppel lehet végezni. A számítások végrehajtása az alábbi példán látható.

2. ábra.

40. §.

A mellékelt 2. ábrán feltüntetett dűlő határvonalán a 101, 121, 122, 123, 124, 125, 102 töréspontok vannak, amelyek koordinátáit a 3. táblázat tartalmazza.

3. táblázat: A dűlő területének a számítása.

Pont	Y	X
101	54 228,40 öl	— 26 532,45 öl
121	54 078,68	26 541,64
122	54 025,38	26 442,48
123	54 036,75	26 304,54
124	54 009,65	26 191,34
125	54 065,27	26 086,52
102	54 196,59	26 014,23
101	54 228,40	26 532,45
2 T	172 136, 13	T 86 068 öl ²

A dűlőnek a koordinátákból számított területe 86068 öl².

A különböző minőségi osztályokba tartozó területek számítása számológéppel oly módon történt, hogy a minőségi osztályokat határoló vonalak töréspontjainak koordinátái az alább ismertetendő helyi koordinátarendszerben a tervezési térképről leméretettek. (4. táblázat.) A különböző minőségi területek számítását a tervezési térképről lemerített méretekkal, planiméterrel és területmeghatározó segédeszközökkel is el lehet végezni.

4. Táblázat: Különböző minőségű területek számítása.

Töréspontok koordinátái			1. oszt.			3. oszt.			4. oszt.			5. oszt.		
	a	b		a	b		a	b		a	b		a	b
1	0	39.60	101	0	0	1	0	39.60	4	33.00	165.21	6	306.80	131.40
2	293.00	75.60	1	0	39.60	121	0	150.00	122	102.24	197.13	8	271.20	182.94
3	509.60	20.27	2	293.00	75.60	4	33.00	165.21	123	239.22	177.33	124	353.87	197.44
4	33.00	165.21	3	509.60	20.27	5	176.40	117.40	8	271.20	182.94	125	455.08	135.51
5	176.40	117.40	102	519.19	0	6	306.80	131.40	6	306.80	131.40	7	468.80	106.51
6	306.80	131.40	101	0	0	7	468.80	106.51	5	176.40	117.40	6	306.80	131.40
7	468.80	106.51				3	509.60	20.27	4	33.00	165.21			
8	271.20	182.94				2	293.00	75.60	4	33.00	165.21			
						1	0	39.60						
						1	0	39.60						
			2 T	54713.43		2 T	72566.73		2 T	26124.10		2 T	18732.47	
			T	27357		T	36283		T	13062		T	9366	
Becsérték				32185			36283			10885			6459	
Terület összesen				86068		Becsérték összesen				85812				

A dűlőt határoló oldalaknak koordinátákból kiszámított délszögei és hosszúságai az elhelyezkedési dűlővázlaton láthatók.

Az új tagok birtokhatárának iránya a 101—102 oldalra merőlegesen van felvéve. A 101—121 oldal a birtokhatárok irányával párhuzamos. A 122, 123, 124 és 125 pontokból a birtokhatárok irányával húzott párhuzamos egyenesek és a 101—102 oldal metszéspontjai a 122/1, 123/1, 124/1 és 125/1 pontok. Ezek koordinátáit, illetve az ezek által képezett terü-

letsávok szélességi és hosszúsági méreteit kell kiszámítani.

A 101—102 irány délszöge 356°29'15" "

A 122—122/1 irány délszöge 86°29'15" "

vagyis 90°-kal nagyobb a 101—102 irány délszögénél, mivel ezek az irányok egymásra merőlegesek.

Ha a 122/1 metszéspont koordinátáinak számítása logaritmikus eljárással történik, akkor ki kell számítani a 101—122 oldal hosz-

szának logaritmusát is a két pont koordinátáiból s azután a további számítás az előmetszés számítása szerint végezhető el.

A számítás megadja a 101—122/1 és 122—122/1 oldalak hosszát is, amelyekre a további számítások során szintén szükség van.

Ha a számítást a birtokrendező mérnök számológéppel végzi, akkor a 101—122 oldal hosszúságára nincs szükség, de külön kell kiszámítani a 101—122/1 és 122—122/1 oldalak hosszúságát is.

Hasonlóképpen kell elvégezni a számítást a 123/1, 124/1 és 125/1 metszéspontokra is.

A számítást egyszerű orthogonális koordináta-transzformációval a következő módon lehet elvégezni. Fel kell venni helyi koordináta-rendszert, melyet a birtokhatárok iránya határoz meg. A felvett példán X' helyi tengely legyen a 101—102 irány, Y' tengely az erre merőleges irány, vagyis a birtokhatárok iránya. A helyi koordináta-rendszer kezdőpontja legyen a 101 pont.

Az országos koordináta-rendszerben a 101—102 oldal délszöge $356^\circ 29' 15''$ a helyi koordi-

náta-rendszerben $0^\circ 0' 0''$ ($360^\circ 0' 0''$). A két délszög különbsége $\tau = 3^\circ 30' 45''$. Ezzel az értékkel mindegyik oldal délszögét növelve megkapjuk az oldalak helyi koordináta-rendszerre vonatkozó délszögeit, s ezek sinus és cosinus értékeivel a megfelelő oldalak hosszait szorozva, megadják a dűlőoldalak vetületeit a helyi koordinátatengelyekre. A 101—121 és 121—122 oldalak X' tengelyre való vetületeinek összege adja a 101—122/1 hosszúságot, az Y' tengelyre, vagyis a birtokhatárirányra merőleges vetületek összege pedig a 122—122/1 oldal hosszúságát.

Az oldalaknak a helyi koordinátatengelyekre való vetülete számítható úgy is, hogy az oldalak végpontjai országos koordinátáinak különbségét osztjuk a két rendszer tengelyei által bezárt τ szög sinus és cosinus értékével. Vagyis:

$$Y'_{n+1} - Y'_n = \frac{Y_{n+1} - Y_n}{\sin \tau}$$

$$X'_{n+1} - X'_n = \frac{X_{n+1} - X_n}{\cos \tau}$$

5. táblázat. Területsávok szélességének és hosszának számítása.

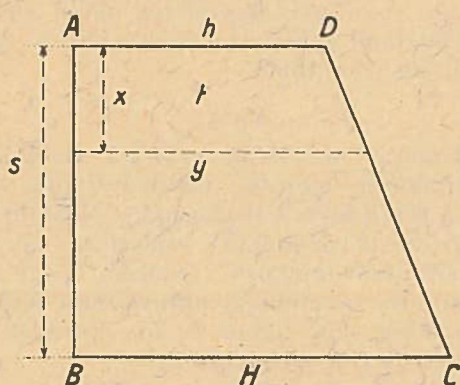
Koordináták			$y_{n+1} - y_n$		$x_{n+1} - x_n$		Folytatólagos szélesség	Hossz
			+	-	+	-		
			$\sin \delta = 0,061276$		$\cos \delta = 0,998112$			
101	54 228.40	26 532.45					0	0
121	078.68	541.64	149.72			9.19	0	150.00
122	025.38	442.48	53.30		99.16		102.24	197.13
123	036.75	304.54		11.37	137.94		239.22	177.33
124	009.65	191.34	27.10		113.20		353.87	197.44
125	065.27	086.52		55.62	104.82		455.08	135.51
102	196.59	014.23		131.32	72.29		519.19	0
101	228.40	532.45		31.81		518.22	0	0
$\Delta y_{101-102}$	31.81	Δx 518.22	230.12	230.12	527.41	527.41		
					—	+		

A területsávok szélességének és hosszúságának ilyen módon számológéppel számítását az 5. táblázat tartalmazza.

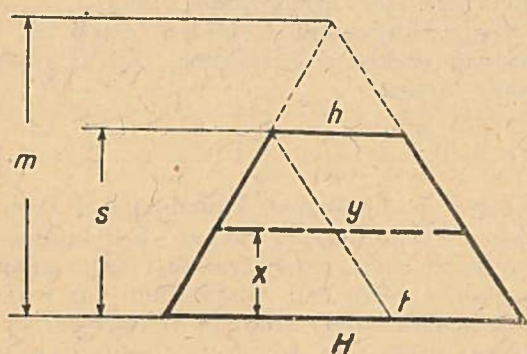
Az 5. táblázatban nyert folytatólagos szélességek megadják a talppontok x' koordinátáit a helyi koordináta-rendszerben. De ezekből a mérési vonalpontok számításánál követett módon kiszámíthatók a talppontok koordinátái, az országos koordináta-rendszerben. Ezekre azonban nincs minden esetben szükség. A számítás végrehajtását számológéppel a 6. táblázat tartalmazza.

6. táblázat. Talppontok koordinátáinak számítása.

	távolság	$\sin \delta$	$\cos \delta$	Y	X
101		0.061267	0.998112	54 228,40	26 532,45
122/1	102.24			54 222,14	26 430,40
123/1	239.22			54 213,74	26 293,68
124/1	353.87			54 206,72	26 179,25
125/1	455.08			54 200,52	26 078,22
102	519.19			54 196,59	26 014,23

3. ábra.

4. ábra.

41. §.

Az előbbieket szerint számított területsávok szélességi és hosszúsági méreteiből, vagy a törés- és metszéspontok országos, vagy helyi koordinátarendszerben megállapított koordinátáiból ki kell számítani a területsávok területét. Ezek összegének az egész dűlő számított területével kell egyenlőnek lenni. Eltérés esetén a dűlősávok metszéspontjainak, vagy területének a számításában hiba van, melyet a számítás ismétlésével ki kell küszöbölni.

A területsávokon belül különböző minőségi osztályokba tartozó területeket a számított és tervezési térképről lement méretekből, területmérő műszerrel vagy területszámító segédeszközzel kell meghatározni és kiegyenlíteni, úgy hogy a területek összege a területsáv számszerűen meghatározott területével legyen egyenlő, továbbá egyes területsávokban ugyanolyan minőségi osztályba tartozó területek összege egyenlő legyen az új dűlő területszámítása alkalmával erre a minőségi osztályra nyert területtel.

E kettős kiegyenlítés után ki kell számítani minden területsávon belül a különböző minőségi osztályokba tartozó területek becserkéket. Ezek területsávonként képezett összege meg-

adja a területsáv becserkéket, a területsávok becserkékének összege pedig egyenlő az egész dűlő becserkékével.

A területsávok területének és becserkékének számítását a III. minta szerint készített vagy nyomtatott papiroson kell végezni. A mintában a felvett példa területsávjainak számítását végeztük el. Az álló számok számított vagy tervezési térképről lement méreteket, továbbá területeket jelentenek, a dűlt számok pedig becserkéket.

A területsávok területének számítását az elhelyezkedési tervet elkészítése előtt is el lehet végezni.

42. §.

A területsávok területének és becserkékének számítása után kell kitervezni az új birtoktagokat.

Ha a dűlőben olyan kisebb birtoktagokat kell elhelyezni, hogy egy-egy területsávba több birtoktag jut, akkor azokat a területsávokat, amelyekben a minőségi osztályok határvonalainak töréspontjai vannak, ezeken vagy ezek egy részén át a birtokhatárok irányával párhuzamosan húzott egyenesekkel kisebb területsávokra kell osztani és ezek területét és becserkéket is ki kell számítani. A birtokrendező mérnök e területsávok szélességét a tervezési térképről méri le, a párhuzamos oldalak hosszúságát pedig számítja. Ha a felbontandó területsáv szélessége s párhuzamos oldalainak hossza h és H , akkor x szélességhez tartozó y oldalhossz a következő (3. ábra):

$$y = h + \frac{H - h}{s} x = h + v x \dots \dots 1.)$$

$$A \frac{H - h}{s} = v \text{ érték a szélesség egységére eső}$$

hosszváltozást jelenti s ha értéke kicsi, szorzótát x -el logaritmikus számológéccel is lehet képezni.

Az egyes területsávokba az új birtoktagok betervezése, vagyis az osztóvonalak helyének a kiszámítása legegyszerűbb abban az esetben, amikor a felosztandó terület teljes egészében azonos minőségű. A különböző minőségű területek felosztása azonban bizonyos átszámításokkal visszavezethető erre az esetre.

Egyenlő minőségű területek osztása esetén legyen az ABCD trapéz alaku terület nagysága T és ebből a h párhuzamos oldal mellett t területet kell kiosztani. A terület ismeretlen szélessége legyen x , a területet határoló másik párhuzamos oldal ismeretlen hosszúsága pedig y . Ekkor

$$y = h + v x \text{ és } 2t = (h + y) x$$

E két egyenletből :

$$y = \sqrt{h^2 + \frac{2(H-h)}{s}t} = \sqrt{h^2 + 2vt} \dots 2.)$$

$$x = \frac{2t}{h+y} \dots \dots \dots 3.)$$

$h+y$ a kiosztandó terület középhosszúsága.

Ha a terület osztást a H hosszabb párhuzamos oldalán kezdjük, akkor

$$y = \sqrt{H^2 - \frac{2(H-h)}{s}t} = \sqrt{H^2 - 2vt} \dots 4.)$$

Az új birtoktagok x szélessége a következő módon közvetlenül is számítható. A trapézt nem párhuzamos oldalainak meghosszabbításával háromszöggé egészítjük ki (4. ábra), melynek m magassága és f területe számítható :

$$m = \frac{H}{v} \dots \dots \dots 5.)$$

$$f = \frac{H^2}{2v} \dots \dots \dots 6.)$$

Ezután a t területhez tartozó x szélesség a hasonló háromszögekre vonatkozó tételek alapján a következő :

$$x = m - \frac{m}{\sqrt{f}} \sqrt{f-t} \dots \dots \dots 7.)$$

vagy

$$x = m - \sqrt{\frac{2m}{H}(f-t)} \dots \dots \dots 8.)$$

Az x és y méreteket a következő fokozatos megközelítéssel is lehet számítani. Az új birtoktag ismeretlen középhosszúságának megközelítő értékül vehető h , ebből számítható a közelítő x' szélesség és y' oldalhossz :

$$x' = \frac{t}{h}$$

$$y' = h + \frac{H-h}{s}x' = h + vx'$$

Második lépésben :

$$x'' = \frac{t}{h+y'} = \frac{2t}{2h+vx'} \dots \dots \dots 9.)$$

Ezt ismételni kell mindaddig, míg a két egymásután következő x között cm-nél kisebb különbség nem mutatkozik. Ez a végleges szélesség és ebből számítható a végleges y hosszúság.

Ha a H és h különbsége nem nagy, vagyis a trapéz nem párhuzamos oldalai nem hajlanak erősen össze, ezzel a számítással igen gyorsan lehet eredményhez jutni.

Az 5. egyenlet nevezőjének második tagja logaritmikus léccel is számítható.

Ha $h=0$, vagyis háromszög alakú területet kell felosztani, akkor az x szélesség a 7. egyenlet alapján számítható.

43. §.

Különböző minőségű területek osztásánál a birtokrendező mérnök mindenekelőtt kiszámítja a területsávok párhuzamos oldalainak a_0 egységnyi, illetve alapul választott minőségi arányszámra vonatkozó redukált vagy becshosszait. Ha a minőségi arányszámú területen h hosszúság van, akkor a h , redukált vagy becshosszúság a következő :

$$h_r = \frac{a_0 h}{a} \dots \dots \dots 10.)$$

Ha a területsáv párhuzamos oldala a_1, a_2, a_3 minőségi arányszámú területen halad át és hosszának ezekbe eső részei h_1, h_2, h_3 , akkor redukált hossza :

$$h_r = a_0 \left(\frac{h_1}{a_1} + \frac{h_2}{a_2} + \frac{h_3}{a_3} \right) \dots \dots \dots 11.)$$

Amikor a minőségbeli különbségeket pénzürtékben, tehát egységárakkal kell kifejezni, akkor is az egyik egységárat (e_0) kell alapul választani és erre kell átszámítani az összes hosszúságokat. Mivel azonban az egységár és a minőségi arányszám egymással fordított arányban állanak, a redukált hosszúság kifejezése a következő :

$$h_r = \frac{e h}{e_0} \dots \dots \dots 12.)$$

illetve :

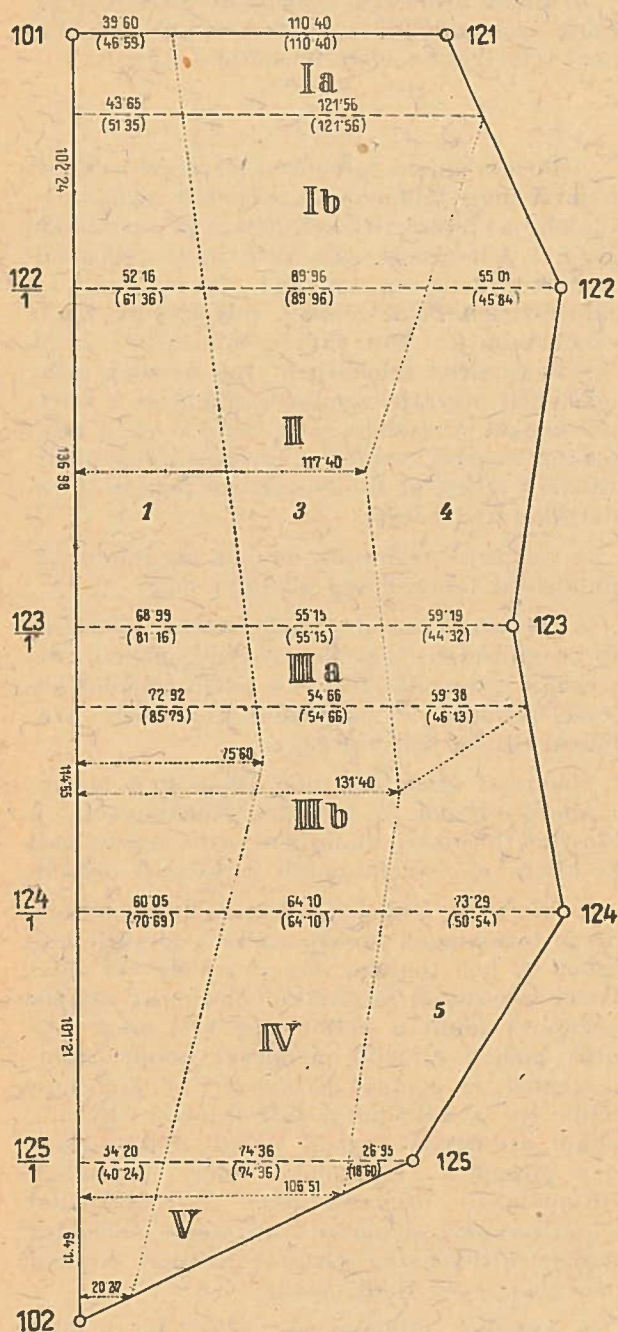
$$h_r = \frac{1}{e_0} (e_1 h_1 + e_2 h_2 + e_3 h_3) \dots \dots 13.)$$

A birtokhatárok irányával párhuzamosan húzott oldalaknak megfelelő becshosszúságok kiszámítása, ezeknek a dűlő egyik határvonalától a tervezési térképre felmérése és végpontjaik összekötése megadja az egységnyi minőségi arányszámra redukált területet, melyben a tervezést már úgy lehet elvégezni, mintha a terület teljesen egyforma minőségű lenne, csak a valódi hosszúságok helyett mindig a redukált becshosszakat, területek helyett pedig a becserkéteket kell venni és az 1, , 9 képletekbe ezeket kell behelyettesíteni.

A becshosszakat csak azokban a területsávokban kell kiszámítani, amelyekbe birtokhatár, illetve osztóvonal jut.

A számítást az V. számú minta szerint készített tervezési jegyzékben kell végezni.

A példának felvett dűlőre vonatkozó számítás a tervezési jegyzékben és az 5. ábrán látható. Az ábrán a valódi hosszúságok és zárójelben a redukált becshosszúságok vannak feltüntetve.

5. Ábra.

Tervezéskor az I. és III. területsávok még két-két I. a. I. b. és III. a. III. b. részre osztottak. Ezek számítását is a területsávok számítása című füzetben kell végezni.

A birtoktag kitervezése után annak becserltékét és a dülő számát az elhelyezkedési csoportkimutatásba a birtokrendező mérnök tintával bejegyzni.

Az egész dülő kitervezésének befejezése után a tervezési jegyzékben a dülőre vonatkozó ada-

tokat összegezni kell. A területek és becserlték összegének egyenlőnek kell lenni a dülő egész területével és becserltékével.

44. §.

Az új birtoktagok kitervezése után a birtokrendező mérnök a határvonalakat a tervezési térképen feltünteti és *kitűzési vázlatot* készít. (R. 165 §.) Erre a célra felhasználja a 17. §. ötödik bekezdésében előírt mérési vázlatokat, melyeken a tagosításba be nem vont területek, közutak vasutak, csatornák, épületek és tanya-birtokok határvonalai már fel vannak tüntetve. Ezekre a vázlatokra átviszi az új utak, árkok és birtoktagok határvonalait és az állami földmérés mérési vázlataira előírt módon bejegyzni a birtokos nevét, birtokkimutatásának számát, továbbá mindazokat a méreteket, melyek az új birtokhatárok helyszíni kitűzéséhez szükségesek.

Az utak mellett kitűzendő méreteket törésponttól töréspontig vagyis kötől köig folyatónlagosan kell kiszámítani, feltüntetni és a helyszínén kitűzni. Amikor a birtokhatárok iránya az utakra nem merőleges, a birtoktagok s merőleges szélességéből ki kell számítani az ut mellett mért s' ferde szélességét és a kitűzési vázlatba a ferde szélességek folytatónlagos összegét kell beírni. Ha a birtokhatárok irányára merőleges irány az ut irányával α szöget zár be, akkor $s' = s : \cos \alpha$, vagy számítható úgy is, hogy a dülő vagy területsáv egész ferde és merőleges szélességének viszonyával az egyes szélességek megszorozandók.

A kötől köig megadott kitűzési végméretnek egyenlőnek kell lenni a hosszúságnak koordinátákból számított értékével.

A kitűzési vázlaton az új birtokhatárokat és a kitűzési méreteket fekete tussal kell feltüntetni.

A kitűzési vázlaton feltüntetett méretek helyességét az állami mérnök az új birtoktagok tervezésének felülvizsgálata alkalmával ellenőrzi.

45. §.

Az új birtokhatárok helyszíni kitűzésekor a birtokrendező mérnök először a birtok határok kitűzése nélkül méri végig a dülőhosszat és ez alkalommal a 100 m-es vagy 100 öles hosszúságok végpontjait karókkal megjelöli. A dülő-sarokponttól dülő-sarokpontig nyert mérési eredmény és a számított hosszúság különbségét, amennyiben az a kétszer mért hosszúságok eredményeinek eltérésére megengedett határtul nem lépi, a hosszúság egyes kitűzött szakaszaira elosztja és a birtokhatárok kitűzését ezeknek a javításoknak a figyelembevételével hajtja végre.

Az új birtokhatárokat ideiglenesen földbevert fakarókkal tűzi ki, azonban a jövőben együttes kezelés alatt maradó családi birtokokat elválasztó határvonalak töréspontjainak kivételével az összes új birtokhatárok minden töréspontját a kitűzést követően azonnal, vagy pár napon belül a R. 166. §-ában előírt méretű kövekkel és földalatti jelzéssel jelöli meg.

A birtokrendező mérnök a határköveket és a földalatti jelzést kiásott gödörbe vagy földfuróval furt lyukba oly módon helyezi el, hogy a földalatti jelzés és a kő középpontja a kitűzött birtokhatárra jusson.

46. §.

Az összes háromszögelési és sokszögelési pontok, községi határpontok és birtokhatárpontok megjelöléséhez szükséges kövek elkészítéséről vagy megrendeléséről a községi előjáróság gondoskodik (1894: XII. t. c. 35. §-a), tehát azokban az esetekben is (92. §. harmadik bekezdése, 146. §., 166. §. és 218. §.), amikor a kövek költségei a tagosító érdekeltséget terhelik.

Az állami mérnök és a birtokrendező mérnök gondoskodik arról, hogy a határkövek kellő időben és az előírt minőségben elkészüljenek. A termésköveknek kellő keménységük és szilárdságuk legyen.

Ahol a betonkövek a termésköveknél olcsóbbak, ott a határköveket betonköbméterenként legalább 300 kg portlandcementet tartalmazó homokos kavicsból előállított betonból kell készíteni. Ha a betonkövek házilag olcsóbban állíthatók elő, a birtokrendező mérnök ebben az érdekeltséget és a községi előjáróságot támogatni tartozik.

A betonhoz alkalmazott homokos kavics vegyes szemű, agyagmentes legyen és 40 mm-nél nagyobb szemű kavics benne elő ne forduljon. Az anyag 50%-a 5 mm-nél kisebb szemű legyen.

Az elkészült köveket kiszállítás előtt legalább egy hétig árnyékban tárolni és locsolni kell. Egy napi kötés után azonban a kövek a mintából óvatosan kiemelhetők.

Egy m^3 betonból 63 darab 15×15 cm keresztmetszetű és 70 cm hosszú kő készíthető, tehát egy köhöz 4,8 kg portlandcement szükséges. A kő súlya 35 kg.

A községi határjelek és az V. rendű háromszögelési pontok megjelölésére 20×20 cm keresztmetszetű és 75 cm hosszú köveket kell használni. Egy ilyen kő köbtartalma 0,03 m^3 , tehát egy m^3 betonból 33 db. kő állítható elő s így egy köhöz 9 kg cement szükséges és a kő súlya mintegy 66 kg.

A kövek minőségét az állami mérnök lehetőleg azok előállítása közben vagy legalább azok elhelyezése előtt ellenőrizni köteles.

47. §.

A birtokrendező mérnök a tervezési térképen a jövőben is fennmaradó művelési ágakat feltünteti, a földrésztleteket helyrajzi számokkal látja el. A helyrajzi számozást vagy a régi rendszer szerint oly módon kell végezni, hogy a földrésztleten belül minden művelési ág külön részlétszámokat kap, vagy a 45.516/1927. P. M. számú rendelet értelmében csak az alaprésztleteket kell helyrajzi számmal ellátni és a művelési ágakat alrészletet jelző betűkkel kell megjelölni. Az első esetben a művelési ágak határvonalait teljes, az utóbbi esetben pontozott vonalakkal kell jelezni.

A helyrajzi számozás módját az állami 22. földmérési felügyelőség állapítja meg.

A tervezési térkép szerkesztését, kihuzását és megírását a közvetlen fénymásolással való létképsokszorosítás lehetővé tétele céljából különös gonddal és az Állami Földmérés szabályai szerint kell végezni.

Helyrajzi számozás után elkészíti a birtokrendező mérnök a kiosztási földkönyvet, a kiosztási birtokkimutatásokat, azok összesítését és kitölti az összehasonlító jegyzék B oldalát.

A kiosztási földkönyv megfelelő rovataiban az új birtoktagok hosszúsági és szélességi méreteit fel kell tüntetni. Ha az új tag két oldalának hosszúsági mérete különböző, az égtájak jelzésével mind a kettőt meg kell adni. Az utak mellett kitűzött méreteket minden földrésztletnél az égtájak jelzésével fel kell tüntetni. Ha a kétoldali kitűzési méret egyenlő, akkor ezt égtájak jelzése nélkül csak egyszer kell megadni. Trapézalaku vagy ferdeszögű egyenlőközű négyszögalaku birtoktagoknál a párhuzamos oldalakra merőleges szélességi méreteket a derékszög jelzésével szintén be kell írni a kiosztási földkönyvbe.

A kiosztási földkönyvet dülönként le kell zárni és a területeket összegezni kell. A területösszegnek egyenlőnek kell lennie a dülő területszámításakor nyert területtel.

A kiosztási munkálatok ellen történt felszólalások elintézéséből eredő változások a tervezési jegyzékben és a kitűzési vázlaton a változott adatok törlés nélküli áthuzásával, továbbá az összehasonlító jegyzékben annak végén függelékszerűen vezetendő át oly módon, hogy a változott tételek a függelékre való hivatkozással eredeti helyükön áthuzandók. A tervezési térképen a változást fekete tussal, a kiosztási földkönyvben, kiosztási birtokkimu-

tatásban és azok összesítésében a változás előtti érték áthúzásával piros színnel kell átvezetni.

Az utlevonásokból egyes utak esetleges megszüntetésével fennmaradt és a tagosítási költségek részbeni fedezésére értékesítendő vagy panaszok tárgyalásánál egyes birtokosok kárpótlására ítélt területeket az összehasonlító jegyzék B oldalán nyitott 02 számú birtokkimutatásban, vízrendezések céljaira kijelölt területeket pedig a 03 számú birtokkimutatásban kell feltüntetni.

48. §.

A tagosítás mérnöki munkálatainak végrehajtásáról a birtokrendező mérnök két példányban *műszaki leírást* szerkeszt, amelyet az állami 22. földmérési felügyelőségnek ad át. A műszaki leíráshoz a régi és az új dűlőhálózatot különböző színnel feltüntető átnézeti vázlatot is kell mellékelni.

A műszaki leírásnak az alábbi adatokat és táblázatos kimutatókat (A—G) kell tartalmaznia. A birtokrendező mérnök által meg nem állapítható költségadatokat az állami mérnök szerzi meg és írja be a kimutatókba és a műszaki leírás adatainak helyességét ellenőrzi.

A.

1. Község és vármegye neve :
2. Illetékes törvényszék :
3. Eljáró bíró :
4. Birtokrendező mérnök :
5. Birtokrendező mérnök helyettese :
6. Birtokrendező mérnöki vizsga letételére jogosult alkalmazott mérnökök és alkalmazásuk időtartama :
7. Felülvizsgáló mérnökök :
8. Földmívelésügyi miniszteri határozat száma és kelte :
9. Megengedhetőségi tárgyalás napja :
10. Birtokrendező mérnök bevezetésének napja :
11. Az ideiglenes birtokbaadás utolsó napja :
12. A végHITELESÍTÉS napja :
13. A telekkönyv telekkönyvi betétekből vagy telekjegyzőkönyvekből állt-e :
14. Előző tagosítás éve ;
15. Részletes felmérés éve :

B. A tagsítás főbb adatai.

Sorszám	Kérdés	Adat	Jegyzet
	<i>I. Általában.</i>		
1.	A község összes területe		
2.	Tagosított terület a kiosztási munkálatok szerint		
3.	Lakóházak száma		
4.	Lakosok száma		
	<i>II. A tagosított területen.</i>		
5.	Helybeli birtokosok száma (férj és feleség egy birtokosnak számít)		
6.	Idegen községbeli birtokosok száma		
7.	Birtoktagok száma tagosítás előtt.....		
8.	„ „ „ után.....		
9.	Földrészletek száma becsaláosztásokkal együtt tagosítás előtt		
10.	Hány tagban történt a kiosztás		
11.	Elhelyezett birtokhatárkövek száma		
12.	Mekkora közlegelő hasított ki		
13.	Történt-e belsősegkiegészítés és mekkora ...		
14.	Kiosztott új házhelyek száma.....		
15.	Régi dűlőutak területe		
16.	Új „ „		
17.	Utlevonás ezrelékben		
18.	Új vízlevezető árkok hossza		
19.	Új utak hossza		
20.	Kiépitett új utak hossza		
21.	A dűlők hossza, maximum és minimum....		

C.

Rövid terepleírás. Az új utak vonalvezetésének, szélességi és emelkedési viszonyainak leírása. A tagosítás végrehajtásánál felmerült különleges feladatok ismertetése. Az érintett

vasutak, csatornák és törzskönyvezett közutak területe. Esetleges területi eltérés a központi telekkönyvi vagy uttörzskönyvi területtől, az eltérés oka. A műszaki gazdasági és jogi vonatkozású felszólalások száma és elintézési módja

E. A legjobban elaprózott törpe- és kisbirtokok.

Birtoktípus hold	A birtokos neve	Terület				Régi földrészletek száma	Új tagok száma
		összesen		egy régi földrészlet átlaga			
		h	öl²	h	öl²		
0—2							
2—5							
5—10							
10—20							
20—50							

F. Területek megoszlása minőségi osztályok szerint.

Minőségi osztály	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Minőségi arányszám										
Terület										
Pénzbeli egyenérték										

G. Tagosítási költségek kimutatása.

Sorszám	Tétel	Összeg	Megjegyzés
1.	Mérnöki díjak összege		
2.	Eljárási költség		
3.	Tagosítás összes költsége		
4.	Állami hozzájárulás		
5.	Maradványföldekből befolyt.....		
6.	Marad kivetendő költség		
7.	Egy holdra eső összes költség		

IV. számú minta a tagosítás műszaki végrehajtási utasításának 43. §-ához.

Tervezési

19_____

[illegible]

vármegye.

... község.

jegyzék

év.

Kicsérélés alá nem eső terület	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Jegyzet		
	0,85	0,90	1,00	1,20	1,45	2,00									
	m i n ő s é g i o s z t á l y t e r ü l e t e														
h	öl²	h	öl²	h	öl²	h	öl²	h	öl²	h	öl²	h	öl²	h	öl²
	1374			2 627											
	1616			3827											
	1490			2 525		423									
	1753			3725		353									
	1 227			2 398		1481									
	2150			3598		1234									
	5 297			5 914		5 436									
	9767			8914		7030									
	1309			1026		1004									
	1538			1026		837									
	960			730		732									
	1137			730		610									
	3 947			3 76		986		2 914							
	6761			4876		821		2837							
	1 1164			2 254				1 1579							
	3262			3454				2192							
	1 405			2 353				1 293							
	2359			3553				1306							
	1584			1 980				180							
	1864			2580				124							
	17 157			22 1083		8 262		5 1366							
	3 2185			3 6283		1 0885		6459							